

قوانین و مقررات مرتبط با انتخابات ریاست جمهوری

- قانون انتخابات ریاست جمهوری اسلامی ایران
- قانون نظارت شورای نگهبان بر انتخابات ریاست جمهوری اسلامی ایران
- قانون استفساریه مواد ۱۱ و ۱۳ قانون نظارت شورای نگهبان بر انتخابات ریاست جمهوری و مجلس شورای اسلامی و ماده ۱۹ قانون انتخابات ریاست جمهوری
- قانون حضور نمایندگان نامزدهای ریاست جمهوری در شعب اخذ رأی
- آیین نامه اجرایی انتخابات ریاست جمهوری
- آیین نامه اجرایی قانون حضور نمایندگان نامزدهای ریاست جمهوری در شعب اخذ رأی

قانون انتخابات ریاست جمهوری اسلامی ایران مصوب ۵/ ۴/ ۱۳۶۴ مجلس شورای اسلامی با اصلاحات بعدی [۱]

فصل اول- کلیات

- ماده ۱- دوره ریاست جمهوری اسلامی ایران چهار سال است و از تاریخ تنفيذ اعتبارنامه وسیله مقام رهبری آغاز می گردد.
- ماده ۲- اعتبارنامه رئیس جمهوری توسط شورای نگهبان، تهیه و به حضور مقام رهبری تقدیم می گردد.
- ماده ۳ (اصلاحی ۲۶ / ۱۰ / ۱۳۹۱) - وزارت کشور در غیر موارد اصل یکصدوسی و یکم (۱۳۱) قانون اساسی موظف است حداقل پنج ماه قبل از پایان دوره چهارساله ریاست جمهوری، مقدمات اجرای انتخابات را فراهم آورد و با رعایت اصل یکصدونوزدهم (۱۱۹) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، مراتب برگزاری انتخابات و تاریخ شروع ثبت نام داوطلبان ریاست جمهوری را با استفاده از وسایل ارتباط جمعی به اطلاع عموم برساند.
- ماده ۴- کارکنان دولت در صورتی که به ریاست جمهوری انتخابات شوند، سنوات ریاست جمهوری در سابقه استخدامی ایشان منظور خواهد شد.
- ماده ۵- چنانچه شورای نگهبان به دلایلی انتخابات ریاست جمهوری را در سراسر کشور متوقف یا باطل نماید، وزارت کشور با کسب نظر شورای نگهبان در اولین فرصت مناسب نسبت به تجدید انتخابات اقدام می نماید.
- ماده ۶- سرپرست وزارت کشور به جای وزیر کشور و سرپرستان استانداری، فرمانداری و بخشداری با تأیید وزیر کشور به جای استاندار، فرماندار و بخشدار خواهند بود.
- ماده ۷- آیین نامه اجرایی انتخابات ریاست جمهوری را وزارت کشور، تهیه و با تصویب هیئت وزیران به اجرا می گذارد.
- ماده ۸- نظارت بر انتخابات ریاست جمهوری به عهده شورای نگهبان می باشد. این نظارت عام و در [۲] تمام مراحل و در کلیه امور مربوطه انتخابات جاری است.

ماده ۹ (اصلاحی ۲۸ / ۲ / ۱۳۷۲) - چنانچه در همه یا بعضی از شهرستان‌های یک استان، شمارش آرا با دستگاه شمارشگر صورت پذیرد، سیستم کامپیوتری انتخابات باید به‌نحوی طراحی و اجرا شود که دسترسی به نرم‌افزارها و سخت‌افزارهای آن در کلیه مراحل انتخابات بدون حضور نمایندگان شورای نگهبان میسر نباشد. تصمیمات لازم جهت حفظ نرم‌افزارها و سخت‌افزارها مشترکاً توسط شورای نگهبان و وزارت کشور اتخاذ می‌شود و کلیه نسخه‌های نرم‌افزاری قبل از انتخابات به‌تأیید شورای نگهبان رسیده و مهر و موم (قفل نرم‌افزاری) می‌شود تا در زمان مورد توافق با حضور نمایندگان شورای نگهبان و وزارت کشور روی سیستم‌های کامپیوتری هر حوزه انتخاباتی نصب و راه‌اندازی گردد. هرگونه تغییر در نرم‌افزارها باید با اطلاع و تأیید شورای نگهبان انجام گیرد.

فصل دوم- کیفیت انتخابات

ماده ۱۰ [۳]- انتخابات به‌صورت مستقیم و عمومی و با رأی مخفی خواهد بود.

ماده ۱۱- هرگاه در فاصله ده روز پیش از رأی‌گیری، یکی از نامزدهایی که صلاحیت او طبق این قانون احراز شده، فوت کند، انتخابات به مدت دو هفته به تأخیر می‌افتد.

ماده ۱۲- انتخابات رئیس‌جمهور با کسب اکثریت مطلق آرا می‌باشد.

ماده ۱۳- چنانچه در مرحله اول برای هیچ‌یک از داوطلبان اکثریت مطلق حاصل نگردد، انتخابات دومرحله‌ای خواهد شد؛ بدین معنی که دو نامزدی که بیشترین آرا را در مرحله اول داشته‌اند، در انتخابات مرحله دوم شرکت می‌کنند.

ماده ۱۴- انتخابات مرحله دوم در جمع هفت‌هفته بعد انجام خواهد گرفت.

ماده ۱۵- چنانچه در هر مرحله از انتخابات ریاست‌جمهوری به هر دلیل، فقط یک نامزد در جدول انتخابات باقی بماند، بلافاصله دستور شروع مجدد انتخابات صادر می‌شود.

ماده ۱۶- چنانچه در مرحله دوم یکی از دو نفر حائز اکثریت فوت نماید، مهلت انتخابات برای دو هفته تمدید می‌شود.

ماده ۱۷- وزارت کشور پس از وصول نظریه شورای نگهبان مبنی بر خاتمه انتخابات و امضای حکم ریاست‌جمهوری توسط مقام رهبری، دستور امحای تعرفه و اوراق رأی را صادر خواهد نمود.

ماده ۱۸- [به‌موجب قانون اصلاحی مصوب ۲۶ / ۱۰ / ۱۳۹۱ حذف شده است]. [۴]ماده ۱۹ (اصلاحی ۲۰ / ۳ / ۱۳۹۲) - در هر مرحله انتخاباتی، هر شخص واجد شرایط می‌تواند فقط یک بار با ارایه شناسنامه و شماره ملی خود رأی دهد. [۵]تبصره (اصلاحی ۲۰ / ۳ / ۱۳۹۲) - رأی‌دهندگان در خارج از کشور در صورت همراهنداشتن شناسنامه و شماره ملی می‌توانند با ارایه گذرنامه معتبر ایرانی، رأی دهند.

تبصره ۲- [به‌موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۷ / ۱ / ۱۳۷۲ حذف شده است]. [۶]ماده ۲۰- اخذ رأی در داخل و خارج کشور در یک روز انجام می‌شود و مدت آن ۱۰ ساعت است و در صورت ضرورت قابل تمدید می‌باشد.

تبصره ۱- تشخیص ضرورت و مدت تمدید اخذ رأی در سراسر کشور به‌عهده وزیر کشور است.

تبصره ۲- اخذ رأی باید در روز جمعه انجام گیرد.

ماده ۲۱- کلیه وزارتخانه‌ها، سازمان‌ها و ادارات دولتی و مؤسسات وابسته به دولت و نهادهای انقلابی موظف‌اند که حسب درخواست وزارت کشور، استانداران، فرمانداران و بخشداران، کارکنان و سایر امکانات خود را تا خاتمه انتخابات در اختیار آنان قرار دهند. بدیهی است مدت همکاری کارکنان مذکور جزء ایام مأموریت نامبردگان محسوب خواهد شد.

تبصره- کلیه نهادها و ارگان‌های فوق‌الذکر موظف‌اند حسب درخواست شورای نگهبان و هیئت‌های منصوب از جانب آن، کارکنان خود را در اختیار آنان قرار دهند و همچنین وزارت کشور، استانداران، فرمانداران و بخشداران موظف‌اند امکانات لازم را در اختیار آنان قرار دهند.

ماده ۲۲ (اصلاحی ۲۶ / ۱۰ / ۱۳۹۱) - انتخابات ریاست‌جمهوری و انتخابات شوهای اسلامی شهر و روستا همزمان برگزار می‌گردد و وزارت کشور موظف است تمهیدات لازم برای انتخابات شوراها را نیز فراهم نماید و چنانچه همزمان انتخابات دیگری نیز برگزار گردد، در هر شعبه ثبت‌نام و اخذ رأی با اعضای واحد، صندوق‌های مجزا برای هر انتخابات در نظر بگیرد.

تبصره- در صورتی‌که در اثر موجبات مذکور در اصل یکصدوسی و یکم (۱۳۱) قانون اساسی، دوره ریاست‌جمهوری قبل از چهار سال به پایان برسد، مجلس جهت همزمان شدن انتخابات شوهای اسلامی شهر و روستا با انتخابات ریاست‌جمهوری از طریق توقف یا تمدید دوره شوهای اسلامی در چهارچوب قانون اساسی تصمیم‌گیری خواهد کرد.

ماده ۲۳- صداوسیما جمهوری اسلامی ایران مکلف است برنامه‌های آموزش انتخاباتی را که وزارت کشور یا هیئت مرکزی نظارت منتخب شورای نگهبان ضروری تشخیص می‌دهند و همچنین کلیه اعلامیه‌ها و اطلاعیه‌های مربوط به انتخابات را از شبکه سراسری یا محلی صداوسیما جمهوری اسلامی ایران پخش نماید.

ماده ۲۴- مأموران انتظامی در حدود قانون موظف به ایجاد نظم و جلوگیری از هرگونه بی‌نظمی در جریان انتخابات و حفاظت صندوق‌ها می‌باشند. نیروهای نظامی و انتظامی حق دخالت در امور اجرایی و نظارت در انتخابات را ندارند.

ماده ۲۵- در موارد ذیل با تأیید هیئت نظارت یا نماینده وی برگ‌های رأی، باطل ولی جزء آرای مأخوذه، محسوب و مراتب در صورت جلسه، قید و آرای مذکور ضمیمه صورت جلسه خواهد شد:

۱- آرای غیر قابل خواندن.

۲- آرای که از طریق خرید و فروش به دست آمده باشد.

۳- [به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۷ / ۱ / ۱۳۷۲ حذف شده است.] [۷]۴- [به موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۷ / ۱ / ۱۳۷۲ حذف شده است.] [۸]۵- آرای که سفید به صندوق ریخته شده باشد.

ماده ۲۶- در موارد ذیل با تأیید هیئت نظارت یا نماینده وی برگ‌های رأی، باطل و جزء آرای مأخوذه محسوب نشده و مراتب در صورت جلسه، قید و آرای مذکور ضمیمه صورت جلسه خواهد شد:

۱- صندوق، فاقد لاکو مهر انتخاباتی باشد.

۲- آرا، زائد بر تعداد تعرفه باشد.

۳- آرای کسانی که به سن قانونی رأی‌دادن نرسیده باشند.

۴- آرای که با شناسنامه افراد فوت شده یا غیر ایرانی داده شده باشد.

۵- آرایه‌ای که با تقلب و تزویر (در تعرفه‌ها، آراء، صورت‌جلسات، شمارش) به‌دست آمده باشد.

۶- آرایه‌ای که با شناسنامه غیر یا [۹] جعلی اخذ شده باشد.

۷- آرای تکراری.

۸- آرایه‌ای که با شناسنامه کسانی که حضور ندارند، اخذ شده باشد.

۹- [بهموجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۷۲ / ۱ / ۱۷ حذف شده است.] [۱۰] ۱۰- آرایه‌ای که از طریق تهدید به‌دست آمده باشد.

۱۱- آرایه‌ای که روی ورقه غیر از برگ رأی نوشته شده باشد.

تبصره ۱- کل آرای مندرج در صورت‌جلسه‌ای که صندوق اخذ رأی آن فاقد اوراق رأی یا برگ‌های تعرفه باشد، باطل و جزء آرای مأخوذه محسوب نخواهد شد.

تبصره ۲ (اصلاحی ۱۳۷۲ / ۱ / ۱۷) - به تعداد آرای زائد مذکور در بند «۲»، به قید قرعه از کل برگ‌های رأی کسر می‌شود.

ماده ۲۷- [بهموجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۷۲ / ۱ / ۱۷ حذف شده است.] [۱۱] ماده ۲۸ (اصلاحی ۱۳۷۲ / ۱ / ۱۷) - در صورتی که در برگ رأی نام بیش از یک نفر نامزد نوشته و یا علامت‌گذاری شده باشد، برگ رأی باطل است ولی جزء آرای مأخوذه محسوب خواهد شد.

ماده ۲۹- قبل از شروع رأی‌گیری باید در حضور نماینده یا نمایندگان هیئت‌نظارت، صندوق‌های خالی، بسته و مهور به مهر شعبه ثبت‌نام و اخذ رأی گردد و در صورت‌جلسه‌ای که قبل از شروع رأی‌گیری انتخابات توسط اعضای صندوق در محل اخذ رأی تنظیم می‌گردد، نماینده یا نمایندگان هیئت‌نظارت شعبه مربوطه، تعداد صندوق‌ها و خالی‌بودن آن‌ها را گواهی نمایند و در صورتی که در جریان رأی‌گیری نیاز باشد که صندوقی را اضافه نمایند، باید به همین ترتیب عمل نموده و صورت‌جلسه گردد.

ماده ۳۰- وزارت‌کشور موظف است در طول برگزاری انتخابات با توجه به وظایفی که به‌عهده دارد، مطالب مربوطه انتخابات را به اطلاع عموم برساند.

ماده ۳۱ (اصلاحی ۱۳۹۱ / ۱۰ / ۲۶) - وزارت‌کشور مجری برگزاری انتخابات ریاست‌جمهوری است و زیر نظر هیئت‌اجرایی مرکزی انتخابات با ترکیب اعضای ذیل اقدام می‌نماید:

۱- وزیر‌کشور (به‌عنوان رئیس هیئت)

۲- یکی از اعضای هیئت‌رئیس مجلس شورای اسلامی با انتخاب مجلس (بدون حق رأی)

۳- دادستان کل کشور

۴- وزیر اطلاعات

۵- تعداد هفت نفر از شخصیت‌های دینی، سیاسی، فرهنگی و اجتماعی به‌عنوان معتمدان مردمی به ترتیب مقرر در تبصره‌های «۱» و «۲» این ماده.

تبصره ۱- وزیرکشور حداقل پنج ماه قبل از پایان دوره چهارساله ریاستجمهوری، سی نفر از شخصیت‌های مذهبی، سیاسی، فرهنگی و اجتماعی کشور را که دارای صلاحیت‌های مندرج در تبصره «۳» ماده (۳۹) این قانون باشند، به‌عنوان معتمد به هیئت‌مرکزی نظارت بر انتخابات معرفی می‌نماید و با رعایت تبصره «۲» این ماده، پس از تأیید هیئت‌مرکزی نظارت، حداکثر ظرف یک هفته، جلسه‌ای با حضور حداقل دو سوم معتمدان مذکور تشکیل می‌دهد که ضمن آن هفت نفر معتمدان موضوع بند «۵» با رأی مخفی و اکثریت نسبی به‌عنوان عضو اصلی و چهار نفر عضو علی‌البدل به‌ترتیب آرا انتخاب شوند.

تبصره ۲- چنانچه هیئت‌مرکزی نظارت به هر دلیلی کل یا تعدادی از معتمدان پیشنهادی را تأیید ننمود، وزیرکشور موظف است به تعداد دو برابر موردنیاز، افراد واجد شرایط دیگری را به هیئت‌مرکزی نظارت پیشنهاد نماید. هیئت‌مرکزی نظارت حداکثر ظرف بیست‌وچهار ساعت نظر خود را کتباً اعلام می‌نماید. در هر صورت نظر هیئت‌مرکزی نظارت برای وزیرکشور لازم‌الاتباع است.

تبصره ۳- هیچ‌یک از اعضای هیئت‌اجرایی مرکزی انتخابات نباید نامزد انتخابات ریاست‌جمهوری باشند.

تبصره ۴- اولین جلسه با دعوت وزیرکشور تشکیل می‌شود و دبیر ستاد انتخابات کشور با پیشنهاد وزیرکشور و تأیید هیئت‌اجرایی مرکزی انتخاب می‌گردد. مسئولیت دبیری هیئت‌اجرایی مرکزی نیز برعهده دبیر ستاد انتخابات است.

تبصره ۵- نایب‌رئیس هیئت‌اجرایی مرکزی انتخابات با رأی اکثریت و از بین اعضای هیئت انتخاب می‌شود.

تبصره ۶- تصمیمات هیئت‌اجرایی مرکزی انتخابات نباید موجب تداخل در وظایف و اختیارات نظارتی شورای نگهبان درخصوص انتخابات ریاست‌جمهوری گردد؛ در غیر این صورت، تصمیمات مذکور، باطل و هرگونه اقدامی در این جهت ممنوع است. مرجع تشخیص موضوع این تبصره، شورای نگهبان است.

تبصره ۷- جلسه هیئت‌اجرایی مرکزی انتخابات با حضور نه نفر رسمیت می‌یابد و مصوبات آن با رعایت تبصره «۶» این ماده، با رأی حداقل هفت نفر از اعضا قابل اجرا است.

تبصره ۸- نتیجه شمارش آرای انتخابات ریاست‌جمهوری پس از وصول گزارش هیئت‌اجرایی مرکزی، به‌وسیله وزیرکشور اعلام می‌شود و تأیید نهایی صحت انتخابات برعهده شورای نگهبان است.

تبصره ۹- وزارتکشور با اطلاع هیئت‌اجرایی مرکزی انتخابات می‌تواند مأمورانی برای بازرسی و کنترل جریان انتخابات به‌طور ثابت یا سیار به شهرستان‌ها، بخش‌ها و شعب ثبت‌نام و اخذ رأی اعزام کند.

ماده ۳۲- پس از پایان انتخابات صورتجلسه نتیجه انتخابات با امضای هیئت‌اجرایی شهرستان و هیئت‌نظارت بر انتخابات شهرستان در چهار نسخه تهیه می‌شود و یک نسخه نزد هیئت‌اجرایی شهرستان [۱۲] می‌ماند و بقیه برای هیئت‌نظارت بر انتخابات مزبور و وزارتکشور و هیئت‌مرکزی نظارت بر انتخابات ارسال می‌شود.

ماده ۳۳- ارتکاب امور ذیل جرم محسوب می‌شود:

۱- خرید و فروش رأی.

۲- تقلب و تزویر در اوراق تعرفه یا برگ رأی یا صورت‌جلسات.

۳- تهدید یا تطمیع در امر انتخابات.

۴- رأی‌دادن با شناسنامه جعلی.

۵- رأی‌دادن با شناسنامه دیگری.

۶- رأی‌دادن بیش از یک بار.

۷- اخلال در امر انتخابات.

۸- کم و زیاد کردن آرا یا تعرفه‌ها.

۹- تقلب در رأی‌گیری و شمارش آرا.

۱۰- رأی‌گرفتن با شناسنامه کسی که حضور ندارد.

۱۱ (اصلاحی ۲۶ / ۱۰ / ۱۳۹۱) - توصیه به انتخاب کاندیدای معین از طرف اعضای شعبه اخذ رأی اعم از مجریان یا ناظران یا هر فرد دیگر [۱۳] محل صندوق رأی به رأی‌دهنده.

۱۲- تغییر و تبدیل یا جعل و یا ربودن و یا معدوم‌نمودن اوراق و اسناد انتخاباتی از قبیل تعرفه و برگ رأی و صورت‌جلسات و تلکس و تلفن‌گرام‌ها و تلگراف‌ها.

۱۳- بازکردن و یا شکستن قفل و محل نگهداری و لاکومهر صندوق‌های رأی بدون مجوز قانونی.

۱۴- جابه‌جایی، دخل و تصرف یا معدوم‌نمودن اسناد انتخاباتی بدون مجوز قانونی.

۱۵- دخالت در امر انتخابات با سند مجعول.

۱۶- ایجاد رعب و وحشت برای رأی‌دهندگان یا اعضای شعب ثبت‌نام و اخذ رأی با اسلحه یا بدون اسلحه در امر انتخابات.

۱۷- دخالت در امر انتخابات با سمت مجعول و یا به هر نحو غیرقانونی.

تبصره ۱ [۱۴]- چنانچه وقوع جرائم مندرج در ماده فوق موجب گردد که جریان انتخابات در یک یا چند شعبه ثبت‌نام و اخذ رأی از مسیر قانونی خود خارج شود و در نتیجه کلی انتخابات مؤثر باشد، مراتب وسیله وزارت کشور به‌منظور طرح در شورای نگهبان به هیئت‌مرکزی نظارت اعلام می‌گردد.

تبصره ۲ (الحاقی ۲۶ / ۱۰ / ۱۳۹۱) - هیئت‌های اجرایی و نظارت موظف‌اند در صورت اطلاع از ارتکاب هر یک از جرائم فوق، موضوع را برای رسیدگی به مرجع قضایی ذی‌صلاح، اعلام نمایند. موضوع باید بلافاصله توسط دادستان حوزه مربوطه رسیدگی شود.

ماده ۳۴ (اصلاحی ۲۶ / ۱۰ / ۱۳۹۱) - قوقضائیه یکی از شعب موجود در هر حوزه قضایی را به‌منظور رسیدگی خارج از نوبت به تخلفات و جرائم انتخاباتی اختصاص می‌دهد.

تبصره ۱- تخلفات و جرائمی که به‌وسیله نامزدها صورت می‌گیرد، پس از برگزاری انتخابات، در شعبه رسیدگی به تخلفات و جرائم انتخاباتی در تهران رسیدگی می‌شود.

تبصره ۲- تشکیلات قضایی در شهرستان یا بخش به‌منظور پیشگیری از وقوع جرم، اقدامات لازم را در محدوده قوانین و مقررات مربوطه معمول می‌دارد.

فصل سوم- شرایط انتخاب‌کنندگان و انتخاب‌شوندگان

ماده ۳۵- انتخاب‌شوندگان هنگام ثبت‌نام باید دارای شرایط زیر باشند: [۱۵]- از رجال مذهبی، سیاسی.

۲- ایرانی‌الاصل.

۳- تابعیت کشور جمهوری اسلامی ایران. [۱۶]- مدیر و مدبر.

۵- دارای حسن سابقه و امانت و تقوی.

۶- مؤمن و معتقد به مبانی جمهوری اسلامی ایران و مذهب رسمی کشور.

ماده ۳۶- انتخاب‌کنندگان باید دارای شرایط ذیل باشند:

۱- تابعیت کشور جمهوری اسلامی ایران.

۲ (اصلاحی ۱۲ / ۱۰ / ۱۳۸۵) - هجده سال تمام.

۳- عدم‌جنون.

ماده ۳۷ (اصلاحی ۲۵ / ۸ / ۱۳۶۵) - کلیه افرادی که مسئولیت مستقیم در امر انتخابات ریاست‌جمهوری به‌صورت اجرا و یا نظارت دارند، در صورتی می‌توانند داوطلب شوند که قبل از ثبت‌نام از سمت خود استعفا نموده و در آن سمت شاغل نباشند.

فصل چهارم- هیئت‌اجرایی

ماده ۳۸ (اصلاحی ۲۶ / ۱۰ / ۱۳۹۱) - بلافاصله پس از صدور دستور شروع انتخابات از طرف وزارت‌کشور، فرماندار دستور تشکیل هیئت‌های اجرایی را به بخشداران صادر نموده و موظف است ظرف سه روز هیئت‌اجرایی انتخابات شهرستان را به ریاست خود و عضویت رئیس ثبت‌احوال، رئیس دادگستری و دادستان یا نمایندگان رئیس دادگستری و دادستان که دارای پایه قضایی می‌باشند و نه نفر از معتمدین تشکیل دهد.

تبصره ۱ [۱۷]- در شهرستان و بخش‌هایی که شورای اسلامی شهرستان یا [۱۸]بخش تشکیل شده است، یک نفر از اعضای شورا به انتخاب شورا، یکی از ۸ نفر [۱۹]معتمدین مذکور خواهد بود.

تبصره ۲ (اصلاحی ۲۶ / ۱۰ / ۱۳۹۱) - در صورت حضور رئیس دادگستری و دادستان در محل، نام‌برده مکلف است شخصاً در جلسات هیئت‌اجرایی شرکت نماید.

ماده ۳۹ (اصلاحی ۲۶ / ۱۰ / ۱۳۹۱) - فرماندار سی نفر از معتمدان را با تأیید هیئت‌نظارت به‌صورت کتبی دعوت می‌نماید. در جلسه‌ای که ظرف دو روز از تاریخ دعوت، با حضور اعضای هیئت‌نظارت و حداقل دو سوم از معتمدان مذکور منعقد می‌شود، نه نفر از بین معتمدان تأییدشده، به‌عنوان معتمدان اصلی و پنج نفر به‌عنوان معتمدان علی‌البدل هیئت‌اجرایی با رأی مخفی و اکثریت نسبی آرا انتخاب می‌شوند.

تبصره ۱- تعداد اعضای هیئت‌های اجرایی شهرستان و بخش و کیفیت و مهلت تشکیل آن‌ها یکسان است.

تبصره ۲- معتمدین هیئت اجرایی و ناظرین شورای نگهبان نباید در انتخابات قبل، مرتکب تخلفی شده باشند که در یکی از محاکم صالح اثبات شده باشد.

تبصره ۳- معتمدین این ماده باید دارای ایمان و التزام عملی به اسلام و قانون اساسی و حسن شهرت و سواد خواندن و نوشتن بوده و از عوامل مؤثر در تحکیم رژیم سابق و وابسته به گروه‌های غیرقانونی نباشند.

ماده ۴۰- هیچ‌یک از اعضای هیئت اجرایی و ناظرین شورای نگهبان و اعضای شعب ثبت‌نام و اخذ رأی نباید با داوطلبان انتخابات به ترتیب ذیل خویشاوندی نسبی و یا سببی داشته باشند.

الف- خویشاوندی نسبی: پدر، مادر، فرزند، برادر و خواهر.

ب- خویشاوندی سببی: همسر و پدر، مادر، برادر و خواهر او.

ماده ۴۱- اعضای اجرایی پس از پذیرفتن عضویت، ملزم به شرکت در جلسات و انجام وظایف قانونی می‌باشند.

تبصره ۱ (اصلاحی ۲۶ / ۱۰ / ۱۳۹۱) - در صورت عدم شرکت فرماندار یا بخشدار و یا رئیس ثبت‌احوال و یا رئیس دادگستری، دادستان و یا نمایندگان رئیس دادگستری و دادستان در جلسات، هیئت اجرایی موظف است مراتب را طی صورت‌جلسه‌ای به مقام اجرایی مافوق اعلام داشته، کسب تکلیف نمایند.

تبصره ۲- هیئت اجرایی موظف است در صورت جلسات و گزارش‌کار خود، موارد غیبت اعضا را با ذکر علت غیبت به وزارت کشور اعلام دارد.

ماده ۴۲- هرگاه در جریان انتخابات یک یا چند نفر از معتمدین هیئت اجرایی دو جلسه متوالی یا چهار جلسه غیرمتوالی از حضور در جلسات هیئت اجرایی خودداری نمایند یا وظایف قانونی خود را انجام ندهند و یا هیئت اجرایی را از اکثریت ساقط کنند، به جای آنان به ترتیب تعداد رأی، از معتمدین علی‌البدل وسیله فرماندار یا بخشدار دعوت به عمل خواهد آمد. در صورتی که با دعوت از اعضای علی‌البدل باز هم اکثریت حاصل نگردد، باقی‌مانده را از معتمدین (تا سی نفر) تأمین خواهند نمود.

ماده ۴۳- هیئت اجرایی بخش، بلافاصله پس از انتخاب معتمدین، تشکیل جلسه داده و تعداد و محل استقرار شعب ثبت‌نام و اخذ رأی را تعیین نموده و به وسیله رئیس هیأت به فرماندار جهت طرح در هیئت اجرایی شهرستان اعلام می‌دارد.

ماده ۴۴- جلسات هیأت‌های اجرایی شهرستان و بخش با حضور دو سوم کلیه اعضا رسمیت یافته و اخذ تصمیم با اکثریت مطلق حاضرین خواهد بود.

ماده ۴۵- هیئت اجرایی شهرستان پس از تعیین محل‌های استقرار شعب ثبت‌نام و اخذ رأی و بررسی و تأیید و تصویب مصوبات هیأت‌های اجرایی بخش‌ها در مورد تعداد و محل شعب ثبت‌نام و اخذ رأی، نه روز قبل از روز اخذ رأی مبادرت به انتشار آگهی انتخابات حاوی تاریخ برگزاری انتخابات، ساعات اخذ رأی، شرایط انتخاب‌کنندگان، جرائم و تخلفات و مقررات جزایی و محل شعب ثبت‌نام و اخذ رأی در سراسر شهرستان می‌نمایند.

تبصره- در صورت بروز بعضی از مشکلات با موافقت وزارت کشور مهلت نه روز تا هفت روز تقلیل می‌یابد.

ماده ۴۶- فرماندار موظف است سه نسخه از آگهی‌های منتشره در سطح شهرستان را به وزارت کشور ارسال دارد. یک نسخه از این آگهی‌ها به وسیله وزارت کشور به هیئت مرکزی نظارت بر انتخابات فرستاده می‌شود.

ماده ۴۷ (اصلاحی ۲۶ / ۱۰ / ۱۳۹۱) - هیأت‌های اجرایی شهرستان و بخش پس از انتشار آگهی انتخابات، برای هر شعبه ثبت‌نام و اخذ رأی پنج یا هفت نفر از معتمدین محل که دارای سواد خواندن و نوشتن باشند، انتخاب و به فرماندار یا بخشدار جهت صدور حکم معرفی می‌نمایند.

تبصره ۱- اعضای شعبه ثبت‌نام و اخذ رأی از بین خود یک نفر رئیس، یک نفر نایب‌رئیس و سه نفر منشی انتخاب می‌نمایند و بایستی ترتیبی اتخاذ نمایند که یک روز قبل از اخذ رأی، محل شعبه آماده برای اخذ رأی باشد.

تبصره ۲- محل شعبه ثبت‌نام و اخذ رأی مندرج در آگهی انتخابات غیرقابل‌تغییر است مگر اینکه دایر نمودن شعبه و یا اداره کار آن در محل اعلام‌شده قبلی، به علت حوادث غیرمترقبه و یا هر علت دیگری مقدر نباشد که در این صورت مراتب تغییر شعبه ثبت‌نام و اخذ رأی توسط هیئت‌اجرایی و ناظران شورای نگهبان با ذکر علت، صورت‌جلسه شده و شعبه ثبت‌نام و اخذ رأی جدید در کوتاه‌ترین فاصله نسبت به شعبه سابق، به‌نحوی دایر خواهد شد که خللی در مراجع رأی‌دهندگان و تشخیص محل شعبه ایجاد نشود و تبدیل شعبه باید به اطلاع مردم محل برسد.

تبصره ۳- تشکیل شعب ثبت‌نام و اخذ رأی در موزه‌ها ممنوع می‌باشد.

ماده ۴۸- فرماندار موظف است مستقیماً یا با تفویض اختیار به بخشدار برای هر یک از شعب ثبت‌نام و اخذ رأی یک نماینده تعیین نماید.

ماده ۴۹- کلیه امور انتخابات بخش مرکزی را هیئت‌اجرایی شهرستان انجام می‌دهد.

ماده ۵۰ (اصلاحی ۲۶ / ۱۰ / ۱۳۹۱) - هیئت‌اجرایی بخش با تصویب هیئت‌اجرایی شهرستان می‌تواند برای مناطق صعب‌العبور و کوهستانی و مسافت‌های دور و نقاطی که تشکیل شعب ثابت ثبت‌نام و اخذ رأی مقدر نیست، شعب اخذ رأی سیار تشکیل دهد. هیئت‌اجرایی شهرستان نیز می‌تواند در صورتی که لازم بداند نسبت به تشکیل شعب اخذ رأی سیار در مرکز شهرستان و بخش مرکزی اقدام نماید و در هر دو مورد باید به اطلاع هیئت‌نظارت و نماینده‌ای از طرف رئیس دادگستری و نمایندگان نامزدها برسد و همچنین نماینده‌ای از هیئت‌نظارت در معیت صندوق سیار بوده و مسیر گردش صندوق را در صورت‌جلسه‌ای قید و تأیید نماید.

ماده ۵۱- [به‌موجب قانون اصلاحی مصوب ۱۳۷۲ / ۱ / ۱۷ حذف شده است.] [۲۰] ماده ۵۲- [به‌موجب قانون اصلاحی مصوب ۱ / ۱۷ / ۱۳۷۲ حذف شده است.] [۲۱] ماده ۵۳- در سفارتخانه‌ها و یا کنسولگری و نمایندگی سیاسی ایران در خارج از کشور، هیئت‌اجرایی انتخابات ریاست‌جمهوری به ریاست سفیر و یا سرکنسول و یا عالی‌ترین مقام نمایندگی سیاسی و عضویت سه نفر از کارمندان ارشد سفارتخانه یا کنسولگری و یا نمایندگی سیاسی و پنج نفر از ایرانیان مؤمن به انقلاب اسلامی مقیم آن کشور به انتخاب و دعوت سفیر یا سرکنسول یا مقام نمایندگی سیاسی تشکیل می‌گردد.

ماده ۵۴- هیئت‌اجرایی موضوع ماده فوق پس از خاتمه اخذ رأی و قرائت آراء، نتیجه را صورت‌جلسه می‌نماید. سفیر و یا سرکنسول و یا عالی‌ترین مقام نمایندگی سیاسی موظف است بلافاصله نتیجه را با سریع‌ترین وسیله مخابراتی ممکن از طریق وزارت امور خارجه به وزارت کشور اعلام دارد.

فصل پنجم- اعلام داوطلبی و رسیدگی به صلاحیت داوطلبان

ماده ۵۵ (اصلاحی ۱۷ / ۱ / ۱۳۷۲) - داوطلبان ریاست‌جمهوری یا نمایندگان تام‌الاختیار آنها که کتباً معرفی شده باشند، باید ظرف پنج روز از تاریخ انتشار دستور شروع انتخابات به وزارت کشور مراجعه نموده و پرسش‌نامه اعلام داوطلبی را پس از دریافت و تکمیل، همراه با چهار برگ تصویر کلیه صفحات شناسنامه و دوازده قطعه عکس ۴×۶ از آخرین عکس خود را که در همان سال گرفته باشند، به وزارت کشور تسلیم و رسید دریافت دارند.

تبصره (الحاقی ۱۷ / ۱ / ۱۳۷۲) - هریک از داوطلبان ریاست‌جمهوری در صورت تمایل به انصراف از داوطلبی باید شخصاً و یا از طریق نماینده تام‌الاختیار خود و به‌صورت کتبی انصراف خود را به وزارت‌کشور اعلام نمایند.

ماده ۵۶- وزارت‌کشور پس از پایان مهلت قبول داوطلبی، بلافاصله مدارک داوطلبان را به دبیرخانۀ شورای نگهبان تسلیم می‌دارد.

ماده ۵۷- شورای نگهبان ظرف پنج روز از تاریخ وصول مدارک داوطلبان به صلاحیت آنان، رسیدگی و نظر خود را صورت‌جلسه نموده و یک نسخه از آن را به وزارت‌کشور ارسال می‌دارد.

تبصره- در موارد ضرورت بنا به تشخیص شورای نگهبان، مدت مذکور در این ماده حداکثر تا ۵ روز دیگر تمدید و به وزارت‌کشور اعلام می‌گردد.

ماده ۵۸- پس از سپری‌شدن مدت زمان قانونی چنانچه مدارکی دال بر عدم‌صلاحیت کاندیداهای ریاست‌جمهوری به‌دست آید، پس از بررسی و اعلام عدم‌صلاحیت وی توسط شورای نگهبان، مراتب به‌وسیله وزارت‌کشور به اطلاع عموم می‌رسد.

ماده ۵۹- کاندیدها می‌توانند اسناد و مدارک مثبت صلاحیت خود را ضمیمه اعلام داوطلبی نمایند و یا در [۲۲] مدت زمان رسیدگی به صلاحیت داوطلبان به شورای نگهبان تقدیم نمایند.

ماده ۶۰- وزارت‌کشور موظف است پس از وصول نظریۀ شورای نگهبان اسامی نامزدهای ریاست‌جمهوری را با استفاده از وسایل ارتباط‌جمعی ظرف مدت دو روز به اطلاع مردم سراسر کشور برساند.

ماده ۶۱- در مواردی که طبق گزارشات و شکایات و اعتراضات واصله، برای شورای نگهبان معلوم گردد که اعضای هیئت‌های نظارت از قوانین و مقررات تخلف نموده‌اند، شورای نگهبان موظف است آن‌ها را بلافاصله، عزل و افراد دیگری را جایگزین نمایند.

فصل ششم- تبلیغات

ماده ۶۲ (اصلاحی ۲۶ / ۱۰ / ۱۳۹۱) - به‌منظور تضمین برخورداری یکسان نامزدهای ریاست‌جمهوری از امکانات دولتی، کمیسیونی به‌نام کمیسیون بررسی تبلیغات انتخابات در زیر نظر هیئت‌اجرایی مرکزی انتخابات و بنا به دعوت وزیر‌کشور تشکیل می‌گردد.

ماده ۶۳- اعضای کمیسیون بررسی تبلیغات ریاست‌جمهوری عبارت‌اند از:

۱- دادستان کل کشور یا نماینده تام‌الاختیار او.

۲- وزیر‌کشور یا نماینده تام‌الاختیار او.

۳ (الحاقی ۲۶ / ۱۰ / ۱۳۹۱) - دبیر هیئت‌اجرایی مرکزی انتخابات.

۴ (الحاقی ۲۶ / ۱۰ / ۱۳۹۱) - رئیس شورا یا یکی از اعضای شورای نظارت بر سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران به انتخاب شورا.

۵ (اصلاحی ۲۶ / ۱۰ / ۱۳۹۱) - رئیس سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران یا نماینده تام‌الاختیار او.

تبصره- شورای نگهبان می‌تواند یک نفر از میان اعضای خود یا از خارج را به‌منظور نظارت بر کار کمیسیون مزبور تعیین نماید.

ماده ۶۴ (اصلاحی ۲۶ / ۱۰ / ۱۳۹۱) - چنانچه به تشخیص کمیسیون بررسی تبلیغات، برنامه‌های تبلیغاتی ضبطشده نامزدها در صداوسیما دربرگیرنده مطالب توهین‌آمیز یا هتک حرمت سایر نامزدها یا دیگر افراد و یا مغایر با قوانین باشد، سازمان صداوسیما جمهوری اسلامی ایران موظف به حذف آن مطالب است و در صورتی که ضمن پخش برنامه زنده‌ای، موارد مذکور از سوی هریک از نامزدهای انتخابات یا نماینده آن‌ها واقع شود، سازمان موظف است با تشخیص کمیسیون بررسی تبلیغات به میزان مناسب و به صورت ضبطشده، فرصت احقاق حق بدهد.

ماده ۶۵- نامزدهای ریاست‌جمهوری که صلاحیت آنان توسط شورای نگهبان، تأیید و اسامی آن‌ها از طرف وزارت‌کشور اعلام می‌گردد، هریک حق دارند به‌طور مساوی از صداوسیما جمهوری اسلامی ایران برای معرفی و آرایه برنامه‌های خود استفاده نمایند. ترتیب و تنظیم برنامه تبلیغات نامزدهای انتخاباتی از طریق صداوسیما به‌عهده کمیسیون بررسی تبلیغات می‌باشد.

ماده ۶۶- فعالیت‌های انتخاباتی نامزدهای ریاست‌جمهوری رسماً از تاریخ اعلام اسامی آنان به‌وسیله وزارت‌کشور آغاز و تا ۲۴ ساعت قبل از شروع اخذ رأی خاتمه می‌پذیرد.

ماده ۶۷- فعالیت‌های انتخاباتی در مرحله دوم از تاریخ اعلام رسمی نتایج قطعی آرای مرحله اول، شروع و تا ۲۴ ساعت قبل از آغاز اخذ رأی [۲۳] مرحله دوم ادامه خواهد یافت.

ماده ۶۸- انجام هرگونه فعالیت تبلیغاتی از تاریخ اعلام رسمی اسامی نامزدها له یا علیه نامزدهای ریاست‌جمهوری از میز خطاب نمازجمعه و یا هر وسیله دیگری که جنبه رسمی و دولتی دارد و فعالیت کارمندان در ساعات اداری و همچنین استفاده از وسایل و سایر امکانات وزارتخانه‌ها و ادارات و شرکت‌های دولتی و مؤسسات وابسته به دولت و نهادها و مؤسساتی که از بودجه عمومی (به هر مقدار) استفاده می‌کنند و همچنین در اختیار گذاشتن وسایل و امکانات مزبور ممنوع بوده و مرتکب، مجرم شناخته می‌شود.

تبصره ۱- مؤسسات و نهادهایی که دارایی آنان از اموال عمومی است، همانند بنیاد مستضعفان، مشمول ماده فوق می‌باشند.

تبصره ۲- ادارات و سازمان‌ها و ارگان‌های دولتی و نهادها و اعضای آن‌ها، با ذکر سمت خود حق ندارند له یا علیه هیچ‌یک از نامزدهای انتخاباتی اعلامیه، اطلاعیه، پلاکارد بدهند.

ماده ۶۹- الصاق اعلامیه، عکس، پوستر، هرگونه آگهی تبلیغاتی بر روی علائم راهنمایی و رانندگی، تابلوی بیمارستان‌ها، تابلوی مدارس و سایر مؤسسات آموزشی دولتی و وابسته به دولت ممنوع بوده و مأمورین انتظامی در صورت مشاهده چنین مواردی، متخلفین را جلب و به‌منظور تعقیب قانونی به مقامات قضایی تحویل می‌نمایند. شهرداری‌ها و بخش‌داری‌ها نیز باید نسبت به امحای چنین اوراق [۲۴] اقدام نمایند.

ماده ۷۰- هیچ‌کس حق ندارد آگهی یا پوسترهای تبلیغاتی نامزدهای انتخاباتی را که در محل‌های مجاز الصاق گردیده، در مدت و زمان قانونی تبلیغات، پاره و یا محو نماید و عمل مرتکب، جرم محسوب می‌شود.

ماده ۷۱- داوطلبان ریاست‌جمهوری و طرفداران آنان در تبلیغات انتخاباتی به‌هیچ‌وجه مجاز به هتک حرمت و حیثیت نامزدهای انتخاباتی نمی‌باشند و متخلفین طبق مقررات مجازات خواهند شد.

ماده ۷۲- هرگونه آگهی و آثار تبلیغاتی باید قبل از شروع اخذ رأی از محل شعبه ثبت‌نام و اخذ رأی توسط اعضای شعبه محو گردد.

ماده ۷۳- مقامات اجرایی و نظارت انتخابات حق تبلیغ له یا علیه هیچ‌یک از داوطلبان انتخاباتی را نخواهند داشت. تخلف از این قانون جرم محسوب می‌شود.

ماده ۷۴ (اصلاحی ۲۶ / ۱۰ / ۱۳۹۱) - کلیه رسانه‌های دیداری و شنیداری و مکتوب و الکترونیک و سایر شبکه‌های مجازی، حق ندارند آگهی یا مطلبی علیه نامزدهای انتخاباتی درج کنند و یا مطالبی بنویسند که دال بر انصراف گروه یا اشخاصی از نامزدهای

معین باشد. در صورت وقوع این تخلف، نامزدهای مزبور حق دارند پاسخ خود را ظرف هجده ساعت پس از انتشار، به وسیله وزارت کشور به رسانه مزبور بدهند و رسانه مزبور مکلف به نشر فوری آن در اولین زمان ممکن است. در صورتی که رسانه مزبور قبل از ساعات ممنوعیت تبلیغاتی اطلاع رسانی نکند یا منتشر نشود، مدیرمسئول آن باید با هزینه خود، پاسخ نامزد را به روزنامه یا مجله هم‌ترازی که قبل از ممنوعیت تبلیغات چاپ می‌شود، ارسال نماید و آن نشریه مکلف به درج آن در اولین چاپ نشریه است.

ماده ۷۵- در صورت درخواست کتبی و رسمی اشخاص حقیقی و حقوقی، چاپخانه، آگهی تبلیغاتی انتخاباتی را چاپ خواهد نمود.

ماده ۷۶- ذیل آگهی‌های تبلیغاتی چاپی باید نام و نشانی دقیق چاپخانه و تاریخ چاپ درج شده باشد.

ماده ۷۷- مسئولان چاپخانه‌ها موظف‌اند چهار نسخه از هریک از اوراق تبلیغاتی انتخاباتی را بلافاصله پس از چاپ همراه با یک نسخه از درخواست رسمی تقاضاکنندگان جهت ضبط در پرونده سریعاً به وزارت کشور و شورای نگهبان ارسال دارند.

تبصره- وزارت ارشاد اسلامی موظف است مفاد مواد (۷۴) و (۷۵) و (۷۶) را به چاپخانه‌های کشور بخشنامه نموده و در مورد متخلفین با توجه به ماده (۲۶) آیین‌نامه تأسیس چاپخانه و گراورسازی مصوب ۱۳۵۸/۱۲/۲۷ شورای انقلاب [۲۵] تصمیم مقتضی اتخاذ نماید.

فصل هفتم- شکایت و نحوه رسیدگی

ماده ۷۸- اعلام نتایج رسیدگی به شکایات انتخابات ریاست جمهوری از طریق رسانه‌های گروهی از اختیارات شورای نگهبان است.

ماده ۷۹- شورای نگهبان ظرف یک هفته و در صورت ضرورت حداکثر ده روز پس از دریافت نتیجه انتخابات ریاست جمهوری، نظر قطعی خود را نسبت به انتخابات انجام شده به وزارت کشور، اعلام و وزارت کشور از طریق رسانه‌های گروهی نتیجه نهایی را به اطلاع مردم خواهد رساند.

ماده ۸۰- هیأت‌های اجرایی موظف‌اند از تاریخ اعلام نهایی صلاحیت داوطلبان تا دو روز پس از اعلام نتیجه اخذ رأی انتخابات، شکایات واصله را بپذیرند و ظرف ۲۴ ساعت در جلسه مشترک هیئت اجرایی و ناظرین شورای نگهبان در شهرستان مربوطه، به آن‌ها رسیدگی نمایند و نتیجه را صورت جلسه نموده و به وزارت کشور اعلام دارند.

تبصره ۱- کسانی که از نحوه برگزاری انتخابات شکایت داشته باشند، می‌توانند ظرف سه روز از تاریخ اخذ رأی، شکایت مستند خود را به ناظرین شورای نگهبان یا دبیرخانه این شورا نیز تسلیم دارند.

تبصره ۲- شکایاتی قابل رسیدگی خواهد بود که مشخصات شاکی یا شاکیان شامل نام، نام خانوادگی، شغل، نشانی کامل، شماره تلفن (در صورت داشتن تلفن) و اصل امضای شاکی را داشته باشد.

تبصره ۳- در صورتی که شاکی بدون دلیل و مدرک و مغرضانه داوطلبان انتخاباتی را متهم نماید و عمل شاکی عنوان افترا داشته باشد، قابل تعقیب و پیگیری است.

تبصره ۴- طرح و بررسی شکایات در مورد افراد، محرمانه بوده و افشای آن ممنوع است.

تبصره ۵- بازرسان گزارشات خود را منحصراً به مراجع ذیصلاح قانونی ارسال می‌دارند.

ماده ۸۱- شکایاتی که در جریان انتخابات به هیئت اجرایی تسلیم می‌شود، مانع از ادامه کار انتخابات نبوده و در موعد رسیدگی به شکایات مورد بررسی قرار خواهد گرفت.

ماده ۸۲- هیئت اجرایی پس از بررسی شکایات و گزارشات چنانچه تشخیص دهد که امور انتخابات در یک یا چند شعبه از جریان عادی خارج شده و صحیح انجام نگرفته است، با تأیید شورای نگهبان، انتخابات یک یا چند شعبه مزبور را باطل اعلام می‌نماید.

ماده ۸۳- وزیر کشور پس از وصول اعتبارنامه از شورای نگهبان، رئیس‌جمهور منتخب را به حضور رهبر یا شورای رهبری معرفی می‌نماید.

فصل هشتم- مجازات

ماده ۸۴- مجازات تخلف از بند «۱۶» ماده (۳۳) به ترتیب ذیل تعیین می‌گردد:

الف- چنانچه مرتکب بدون اسلحه ایجاد رعب و وحشت نماید، تا ۷۴ ضربه شلاق محکوم می‌گردد.

ب- چنانچه ایجاد رعب و وحشت خواه به تحریک یا بالمباشره همراه با اسلحه باشد و محاربه صدق نکند، تا ۷۴ ضربه شلاق و یا حداکثر تا دو سال حبس [۲۶] محکوم خواهد شد.

ماده ۸۵- مجازات کسی که با اتخاذ سمت مجعول در انتخابات دخالت کند (موضوع بند «۱۷» ماده (۳۳)) تا ۵۰ ضربه شلاق خواهد بود و هرگاه مرتکب، سندی هم در این باره جعل نموده باشد، مجازات جعل و تزویر [۲۷] را خواهد داشت و چنانچه دخالت وی مؤثر در سرنوشت انتخابات باشد و مسیر انتخابات یک بخش و یا یک شهرستان و یا یک استان را برهم‌بزند، مرتکب از یک تا پنج سال حبس محکوم خواهد شد.

ماده ۸۶- مجازات تخلف از ماده (۲۱) و تبصره آن ۲ الی ۶ ماه انفصال از خدمت دولتی خواهد بود.

ماده ۸۷- اعضای اداری هیئت اجرایی (فرماندار یا بخشدار، رئیس ثبت احوال، دادستان یا نماینده وی [۲۸]) در صورت تخلف از ماده (۴۱) و تبصره «۲» ماده (۴۷) این قانون، به مجازات کسر حقوق تا یک سوم، از یک ماه تا شش ماه، به حکم مراجع صالحه محکوم خواهند شد و در مورد بقیه اعضا، محرومیت تا دو نوبت انتخابات از عضویت هیئت‌های اجرایی و نظارت و شعب اخذ رأی می‌باشد.

ماده ۸۸ (اصلاحی ۲۶ / ۱۰ / ۱۳۹۱) - متخلفان از موارد مندرج در ماده (۶۸) و تبصره‌های آن و کسانی که از طریق رادیو و تلویزیون، تبلیغ انتخاباتی له یا علیه یکی از نامزدهای انتخاباتی نمایند و همچنین مسئولان برنامه‌های مربوطه، به مجازات حبس از یک تا شش ماه [۲۹] محکوم می‌شوند.

ماده ۸۹- چنانچه مأموران انتظامی با دستور کتبی فرماندار یا بخشدار از امحای اعلانات، عکس‌ها، پوسترهای منصوبه در تابلوها و اماکن ممنوعه، مندرج در ماده (۶۹)، استتکاف نمایند، به مجازات کسر حقوق تا یک سوم، از یک ماه تا سه ماه، محکوم می‌گردند و چنانچه افرادی عالماً در حین الصاق دستگیر گردند، به مجازات پنج الی پانزده ضربه شلاق محکوم می‌گردند.

ماده ۹۰- مجازات تخلف از ماده (۷۲)، محرومیت از عضویت در شعبه ثبت‌نام برای دو دوره می‌باشد.

ماده ۹۱ (اصلاحی ۲۶ / ۱۰ / ۱۳۹۱) - مجازات تخلف از ماده (۷۴)، تعطیل نشریه یا سایت خبری یا مرکز ارسال پیامک و شبکه‌های مجازی از یک تا سه ماه است و مدیر نشریه یا سایت خبری یا مرکز ارسال پیامک و شبکه‌های مجازی به شلاق تا هفتاد و چهار ضربه محکوم می‌گردد. در صورت مشخص بودن نویسنده مقاله، این مجازات شامل نویسنده نیز می‌شود.

ماده ۹۲- مجازات تخلف از ماده (۷۱) در مواردی که افترا یا نشر اکاذیب باشد، همان مجازات افترا یا نشر اکاذیب [۳۰] است و در غیر موارد فوق، مجازات آن تا سه ماه حبس [۳۱] خواهد بود.

ماده ۹۳- در اجرای صحیح اصل (۹۹) قانون اساسی و حفظ بی‌طرفی کامل، ناظرین شورای نگهبان موظف‌اند در طول مدت مسئولیت خود، بی‌طرفی کامل را حفظ نمایند و ابراز جانبداری ناظرین به هر طریقی از یکی از کاندیداها جرم محسوب می‌شود.

تبصره- مجازات تخلف از ماده فوق، انفصال شش ماه تا یک سال از خدمات دولتی یا شش ماه تا یک سال زندان خواهد بود.

ماده ۹۴- مجازات‌های این فصل به انواع مذکور منحصر نبوده و قاضی در هر مورد می‌تواند متخلف را به مجازات مذکور و یا هر مجازات متناسب دیگری که در قانون تعزیرات آمده است، محکوم نماید.

قانون فوق مشتمل بر نود و چهار ماده و بیست و نه تبصره [۳۲] در جلسه روز چهارشنبه پنجم تیرماه یک هزار و سیصد و شصت و چهار به تصویب مجلس شورای اسلامی رسیده است. [۳۳] پی نوشت‌ها:

[۱]- این قانون در شش نوبت در تاریخ‌های ۲۵ / ۸ / ۱۳۶۵، ۱۷ / ۱ / ۱۳۷۲، ۲۸ / ۲ / ۱۳۷۲، ۱۲ / ۱۰ / ۱۳۸۵، ۲۶ / ۱۰ / ۱۳۹۱ و ۲۰ / ۳ / ۱۳۹۲ اصلاح شده است که این اصلاحات در متن اعمال شده است.

[۲]- واژه «در» به اشتباه در روزنامه رسمی کشور نیامده است.

[۳]- شماره این ماده به موجب بند «۱» ماده واحد «قانون اصلاح قانون انتخابات ریاست جمهوری اسلامی ایران» مصوب ۱۷ / ۱ / ۱۳۷۲، از «۹» به «۱۰» اصلاح شده است.

[۴]- ماده ۱۸ (محدوف) - وزارت کشور پس از وصول نتایج شمارش آرا در داخل و خارج کشور، نتیجه کلی انتخابات را از طریق رسانه‌های گروهی به اطلاع مردم خواهد رساند.

[۵]- «قانون استفساریه مواد (۱۱) و (۱۳) قانون نظارت شورای نگهبان بر انتخابات ریاست جمهوری و مجلس شورای اسلامی و ماده (۱۹) قانون انتخابات ریاست جمهوری» مصوب ۹/۳/۱۳۸۰ مراجعه کنید.

[۶]- تبصره ۲ (محدوف) - مهاجرین جنگ تحمیلی که فاقد شناسنامه می‌باشند، فقط با کارت تأیید شده بنیاد مهاجرین جنگ تحمیلی رأی خواهند داد.

[۷]- بند ۳ (محدوف) - آرای که دارای نام رأی‌دهنده یا امضا یا اثر انگشت وی باشد.

[۸]- بند «۴» (محدوف) - آرای که کلاً حاوی اسامی غیر از نامزدهای تأیید شده باشد.

[۹]- واژه «یا» به اشتباه در روزنامه رسمی کشور نیامده است.

[۱۰]- بند «۹» (محدوف) - آرای که فاقد مهر انتخاباتی باشد.

[۱۱]- ماده ۲۷ (محدوف) - در صورتی که نام یک داوطلب در برگ رأی، مکرر نوشته شده باشد، فقط یک رأی برای او محسوب می‌شود.

[۱۲]- عبارت «و هیئت نظارت بر انتخابات شهرستان در چهار نسخه تهیه می‌شود و یک نسخه نزد هیئت اجرایی شهرستان» به اشتباه در روزنامه رسمی کشور نیامده است.

[۱۳]- به نظر می‌رسد در اینجا باید «در» افزوده شود.

[۱۴]- شماره این تبصره، به موجب بند «ب» ماده (۵) «قانون اصلاح قانون انتخابات ریاست‌جمهوری اسلامی ایران» مصوب ۱۳۹۱/۱۰/۱۰، به تبصره «۱» اصلاح شده است.

[۱۵]- مواد (۲۵) و (۲۶) «قانون مجازات اسلامی» مصوب ۱۳۹۲/۲/۱ مجلس شورای اسلامی: «ماده ۲۵- محکومیت قطعی کیفری در جرایم عمدی، پس از اجرای حکم یا شمول مرور زمان، در مدت زمان مقرر در این ماده محکوم را از حقوق اجتماعی به‌عنوان مجازات تبعی محروم می‌کند: الف- هفت سال در محکومیت به مجازات‌های سالب حیات و حبس ابد از تاریخ توقف اجرای حکم اصلی؛ ب- سه سال در محکومیت به قطع عضو، قصاص عضو در صورتی که دی‌ه جنایت وارد شده بیش از نصف دیه مجنی‌علیه باشد، نفی بلد و حبس تا درجه چهار؛ پ- دو سال در محکومیت به شلاق حدی، قصاص عضو در صورتی که دی‌ه جنایت وارد شده نصف دی‌ه مجنی‌علیه یا کمتر از آن باشد و حبس درجه پنج.

تبصره ۱-

تبصره ۲- در مورد جرائم قابل‌گذشت در صورتی که پس از صدور حکم قطعی با گذشت شاکی یا مدعی خصوصی، اجرای مجازات موقوف شود، اثر تبعی آن نیز رفع می‌شود.

تبصره ۳- در عفو و آزادی مشروط، اثر تبعی محکومیت پس از گذشت مدت‌های فوق از زمان عفو یا اتمام مدت آزادی مشروط رفع می‌شود. محکوم در مدت زمان آزادی مشروط و همچنین در زمان اجرای حکم نیز از حقوق اجتماعی محروم می‌گردد.

ماده ۲۶- حقوق اجتماعی موضوع این قانون به شرح زیر است:

الف- داوطلب‌شدن در انتخابات ریاست‌جمهوری، مجلس خبرگان رهبری، مجلس شورای اسلامی و شوراهای اسلامی شهر و روستا؛

تبصره ۱-

تبصره ۲- هرکس به‌عنوان مجازات تبعی از حقوق اجتماعی محروم گردد، پس از گذشت مواعد مقرر در ماده (۲۵) این قانون، اعاده حیثیت می‌شود و آثار تبعی محکومیت وی زائل می‌گردد، مگر در مورد بندهای (الف)، (ب) و (پ) این ماده که از حقوق مزبور به‌طور دائمی محروم می‌شود.»

[۱۶]- ماده (۹۸۲) اصلاحی ۱۳۷۰/۸/۱۴ قانون مدنی: «اشخاصی که تحصیل تابعیت ایرانی نموده یا نمایند از کلیه حقوقی که برای ایرانیان مقرر است، بهره‌مند می‌شوند، لیکن نمی‌توانند به مقامات زیر نائل گردند: ... ۱- ریاست‌جمهوری و معاونین او.»

[۱۷]- شماره این تبصره به موجب بند «۷» ماده واحده «قانون اصلاح قانون انتخابات ریاست‌جمهوری اسلامی ایران» مصوب ۱۳۷۲/۱/۱۰، به تبصره «۱» اصلاح شده است.

[۱۸]- این واژه به‌اشتباه در روزنامه رسمی کشور به صورت «با» آمده است.

[۱۹]- باتوجه به اینکه به موجب بند «الف» ماده (۷) «قانون اصلاح قانون انتخابات ریاست‌جمهوری اسلامی ایران» مصوب ۱۳۹۱/۱۰/۱۰، در ماده (۳۸) عبارت «هشت نفر» به عبارت «نه نفر» اصلاح شده است، به نظر می‌رسد در تبصره «۱» این ماده نیز عبارت «نه نفر» صحیح است.

[۲۰]- ماده ۵۱ (محدوف) - رئیس هیئت اجرایی بخش پس از دریافت صندوق‌های اخذ رأی و صورت‌جلسه شعب ثبت‌نام و اخذ رأی، نتیجه انتخابات بخش را ضمن ارسال صندوق‌های اخذ رأی و صورت‌جلسه مربوطه، به هیئت اجرایی شهرستان اعلام می‌دارد.

رئیس هیئت اجرایی شهرستان بلافاصله پس از دریافت نتایج انتخابات بخش‌های تابعه، نتیجه کلی انتخابات شهرستان را به وزارت کشور گزارش می‌نماید.

[۲۱]- ماده ۵۲ (محذوف) - هرگاه اعضای بعضی از شعب ثبت‌نام و اخذ رأی به علل مختلف از قرائت آرا و تکمیل صورت‌جلسه خودداری نمایند، هیئت اجرایی ضرورتاً نسبت به شمارش و قرائت آرا و تکمیل صورت‌جلسه شعبه مزبور اقدام خواهد کرد.

[۲۲]- واژه «در» به‌اشتباه در روزنامه رسمی کشور نیامده است.

[۲۳]- واژه «رای» به‌اشتباه در روزنامه رسمی کشور نیامده است.

[۲۴]- به‌منظر می‌رسد در اینجا به‌جای «اوراق» باید «اوراقی» بیاید.

[۲۵]- با توجه به ماده (۲۵) «آیین‌نامه تأسیس و نظارت بر چاپخانه‌ها و واحدهای وابسته» مصوب ۱/۹/۱۳۷۱ هیئت وزیران که کلیه مقررات مغایر را ملغی اعلام کرده است، به‌منظر می‌رسد آیین‌نامه مصوب شورای انقلاب و ماده (۲۶) آن که بیان می‌کرد: «تخلف از مقررات این آیین‌نامه حسب مورد موجب تعطیل موقت و یا لغو دائم پروانه تأسیس و کارت مدیریت خواهد بود»، منسوخ شده است و در وضعیت فعلی، ماده (۲۳) آیین‌نامه مصوب هیئت وزیران مجری است:

«ماده ۲۳- تخلف از مقررات این آیین‌نامه حسب مورد، موجب جلوگیری از فعالیت یا تعطیل موقت چاپخانه و واحدهای وابسته به آن می‌شود.

تبصره- تشخیص تناسب تخلف و میزان مجازات به‌عهده کمیسیون منتخب وزیر فرهنگ و ارشاد اسلامی است.»

[۲۶]- به‌موجب ماده (۶۵) قانون مجازات اسلامی مصوب ۱/۲/۱۳۹۲ مجلس شورای اسلامی، «مرتکبان جرائم عمدی که حداکثر مجازات قانونی آن‌ها سه ماه حبس است، به‌جای حبس به مجازات جایگزین حبس محکوم می‌گردند.» همچنین به‌موجب ماده (۶۶) قانون مذکور، «مرتکبان جرائم عمدی که حداکثر مجازات قانونی آن‌ها نودویک روز تا شش ماه حبس است، به‌جای حبس به مجازات جایگزین حبس محکوم می‌گردند؛ مگر اینکه به دلیل ارتکاب جرم عمدی دارای سابقه محکومیت کیفری به‌شرح زیر باشند و از اجرای آن پنج سال نگذشته باشد:

الف- بیش از یک فقره سابقه محکومیت قطعی به حبس تا شش ماه یا جزای نقدی بیش از ده میلیون (۱۰/۰۰۰/۰۰) ریال یا شلاق تعزیری

ب- یک فقره سابقه محکومیت قطعی به حبس بیش از شش ماه یا حد یا قصاص یا پرداخت بیش از یک پنجم ديه.

[۲۷]- مواد (۵۲۳) تا (۵۴۲) قانون مجازات اسلامی (کتاب پنجم- تعزیرات و مجازات‌های بازدارنده) مصوب ۲/۳/۱۳۷۵ مجلس شورای اسلامی.

[۲۸]- به‌موجب ماده (۳۸) قانون انتخابات ریاست‌جمهوری اسلامی ایران، اصلاحی ۲۶/۱۰/۱۳۹۱، رئیس دادگستری یا نماینده وی نیز به اعضای اداری هیئت اجرایی انتخابات شهرستان افزوده شده‌اند.

[۲۹]- به‌پاورقی ذیل بند «ب» ماده (۸۴) همین قانون مراجعه کنید.

[۳۰]- مواد (۶۹۷) و (۶۹۸) قانون کتاب پنجم مجازات اسلامی (تعزیرات و مجازات‌های بازدارنده) مصوب ۲/۳/۱۳۷۵ مجلس شورای اسلامی.

[۳۱]- به پاورقی ذیل بند «ب» ماده (۸۴) همین قانون مراجعه کنید.

[۳۲]- با توجه به اصلاحات صورت گرفته، هم‌اکنون این قانون مشتمل بر ۹۴ ماده و ۴۴ تبصره است.

[۳۳]- شورای نگهبان این قانون را در تاریخ ۹/۴/۱۳۶۴ مغایر شرع و قانون اساسی نشناخته است.

قانون نظارت شورای نگهبان بر انتخابات ریاست جمهوری اسلامی ایران مصوب ۴/۴/۱۳۶۴ مجلس شورای اسلامی

ماده ۱- طبق اصل (۹۹) قانون اساسی جمهوری اسلامی ایران، شورای نگهبان نظارت بر انتخابات ریاست جمهوری را بر عهده دارد.

ماده ۲- شورای نگهبان قبل از شروع انتخابات دو نفر از اعضای خود و پنج نفر از افراد مسلمان و مطلع و مورد اعتماد دارای حسن سابقه را با اکثریت مطلق آرای اعضای شورای نگهبان به عنوان هیئت مرکزی نظارت بر انتخابات ریاست جمهوری و سه نفر به عنوان عضو علی‌البدل، انتخاب و به وزارت کشور معرفی می‌نماید.

ماده ۳- شورای نگهبان می‌تواند محل کار هیئت مرکزی نظارت بر انتخابات را در وزارت کشور قرار دهد.

ماده ۴- هیئت مرکزی نظارت، بر کلیه مراحل انتخابات و جریان‌های انتخاباتی و اقدامات وزارت کشور و هیأت‌های اجرایی که در انتخابات مؤثر است و آنچه مربوط به صحت انتخابات می‌شود، نظارت خواهد کرد.

ماده ۵- هیئت مرکزی نظارت بر انتخابات باید برای هر شهرستان ناظر یا ناظرین با شرایط مذکور در ماده (۲) جهت نظارت بر انتخابات تعیین کند.

تبصره- شورای نگهبان در هر مورد که لازم بداند می‌تواند تمام یا برخی از ناظرین را مستقیماً انتخاب نماید.

ماده ۶- هیئت مرکزی نظارت یا ناظرین که در سراسر کشور بر کیفیت انتخابات نظارت کامل دارند، در هر مورد که سوء جریان یا تخلفی را مشاهده کنند، کتباً تذکر خواهند داد. فرمانداران و بخشداران موظف‌اند بلافاصله بر اساس قوانین مربوطه نسبت به رفع اشکالات مطروحه اقدام نمایند و چنانچه مسئولین وزارت کشور نظرات آنان را ملحوظ ندارند، ناظرین مراتب را به هیئت مرکزی نظارت شورای نگهبان گزارش خواهند کرد.

ماده ۷- شورای نگهبان در کلیه مراحل در صورت اثبات تخلف با ذکر دلیل نسبت به ابطال یا توقف انتخابات در سراسر کشور و یا بعضی از مناطق، اتخاذ تصمیم نموده و نظر خود را از طریق رسانه‌های همگانی اعلام می‌نماید و نظر شورای نگهبان در این مورد قطعی و لازم‌الاجرا است و هیچ مرجع دیگری حق ابطال یا متوقف کردن انتخابات را ندارد.

تبصره- هیئت مرکزی نظارت باید مدارک حاکی از عدم صحت یا لزوم متوقف ساختن انتخابات را برای [۱] بررسی و اتخاذ تصمیم به شورای نگهبان بفرستد.

ماده ۸- پس از صدور دستور شروع انتخابات از طرف وزارت کشور، چنانچه شورای نگهبان در کیفیت انجام مقدمات انتخابات از قبیل تعیین هیئت اجرایی، نحوه تبلیغات و مانند آن تخلفاتی مشاهده کند که به صحت انتخابات خدشه وارد سازد، انتخابات را متوقف و مراتب را به وزارت کشور اعلام می‌دارد.

ماده ۹- در مواردی که توقف یا ابطال بنا به نظر شورای نگهبان در تعیین رئیس‌جمهور مؤثر باشد، قبل از اعلام نتایج کل انتخابات، در اولین فرصت، اخذ رأی در آن مناطق ادامه یافته یا تجدید خواهد شد.

ماده ۱۰- در مواردی که ناظر یا ناظرین در مرکز شهرستان و بخش‌های تابعه، نتایج انتخابات یک یا چند صندوق شعب اخذ رأی را منطبق با قانون تشخیص ندهند، موضوع را با ذکر دلیل در هیئت اجرایی محل مطرح خواهند کرد. در صورتی که هیئت اجرایی مذکور نظر آنان را نپذیرد، مراتب به هیئت مرکزی نظارت بر انتخابات ریاست‌جمهوری ارجاع خواهد شد و نظر این هیأت با تأیید شورای نگهبان قطعی و لازم‌الاجرا است.

ماده ۱۱- هیأت‌های اجرایی موظف‌اند یک نسخه از صورت‌جلسه اقدامات خود را به ناظر یا ناظرین تسلیم نمایند. در مواردی که امضای هیأت‌های اجرایی در قانون انتخابات پیش‌بینی شده است، امضای ناظر یا ناظرین نیز لازم است. [۲] ماده ۱۲- وزارت کشور موظف است قبل از صدور دستور انتخابات در سراسر کشور، مراتب را به تأیید شورای نگهبان برساند.

قانون فوق مشتمل بر دوازده ماده و دو تبصره در جلسه روز سه‌شنبه چهارم تیرماه یک‌هزار و سیصد و شصت و چهار مجلس شورای اسلامی، تصویب و در تاریخ ۱۳۶۴ / ۴ / ۹ به تأیید شورای نگهبان رسیده است.

پی نوشت‌ها:

[۱]- «واژه «برای» به اشتباه در روزنامه رسمی کشور نیامده است.

[۲]- «قانون استفساریه مواد (۱۱) و (۱۳) قانون نظارت شورای نگهبان بر انتخابات ریاست‌جمهوری و مجلس شورای اسلامی و ماده (۱۹) قانون انتخابات ریاست‌جمهوری» مصوب ۱۳۸۰ / ۳ / ۹ مجلس شورای اسلامی مراجعه کنید.

قانون استفساریه مواد (۱۱) و (۱۳) قانون نظارت شورای نگهبان بر انتخابات ریاست‌جمهوری و مجلس شورای اسلامی و ماده (۱۹) قانون انتخابات ریاست‌جمهوری مصوب ۱۳۸۰ / ۳ / ۹ مجلس شورای اسلامی

موضوع استفساریه:

ماده واحده-

۱- آیا منظور از مفاد ماده (۱۹) قانون انتخابات ریاست‌جمهوری ناظر به شناسنامه عکس‌دار می‌باشد یا با توجه به فقدان قید عکس‌دار بودن برای شناسنامه، منظور تنها آرائه شناسنامه معتبر جمهوری اسلامی ایران است و احراز هویت توسط مسئولان شعبه صورت می‌گیرد؟

۲- با توجه به ماده (۱۱) قانون نظارت شورای نگهبان بر انتخابات ریاست‌جمهوری و با توجه به ماده (۱۳) قانون نظارت شورای نگهبان بر انتخابات مجلس شورای اسلامی، آیا منظور از امضای ناظران صرفاً اعلام حضور ناظر در طول برگزاری انتخابات است یا امضای ناظران به معنی تأیید روند اخذ رأی در شعبه مربوطه تلقی می‌شود و چنانچه روند اخذ رأی اشکال یا ایرادی داشته باشد، ناظر ضمن امضا، در ذیل صورت‌جلسه ایراد و اشکال را قید می‌نماید؟

نظر مجلس:

۱- منظور تنها ارایه شناسنامه معتبر است و الزامی به عکس‌دار بودن شناسنامه نیست.

۲- امضای ناظران به‌منزله تأیید روند اخذ رأی است و اگر ایراد و اشکالی وجود داشته باشد، ذیل صورت‌جلسه قید می‌شود. این تأیید نافی نظارت شورای نگهبان در بررسی‌های نهایی نمی‌باشد. مفاد این قانون (استفساریه) از تاریخ تصویب لازم‌الاجرا می‌باشد.

قانون فوق مشتمل بر ماده واحده در جلسه علنی روز چهارشنبه مورخ نهم خردادماه یک‌هزار و سیصد و هشتاد مجلس شورای اسلامی، تصویب و در تاریخ ۱۳۸۰/۳/۹ به‌تأیید شورای نگهبان رسیده است.

قانون حضور نمایندگان نامزدهای ریاست‌جمهوری در شعب اخذ رأی مصوب ۱۳۷۹/۵/۳۰ مجلس شورای اسلامی

ماده واحده- به‌موجب این قانون، هریک از نامزدهای ریاست‌جمهوری به‌تن‌هایی و یا چند نامزد مشترکاً می‌توانند در هریک از شعب اخذ رأی، اماکن استقرار دستگاه شمارشگر رایان‌های آرا و هیات‌های اجرایی شهرستان‌ها و بخش‌ها، یک نفر نماینده داشته باشند. نمایندگان نامزدها می‌توانند در شعب اخذ رأی (ثابت و سیار) و اماکن استقرار دستگاه شمارشگر آرا، بدون دخالت در انجام وظایف آن‌ها حضور داشته باشند و در صورت مشاهده تخلف، مراتب را کتباً به ناظرین شورای نگهبان و هیئت‌نظارت شهرستان و استان مربوطه و ستاد انتخابات وزارت کشور اعلام نمایند. حضور نمایندگان هریک از نامزدها تا پایان اخذ رأی و شمارش و تنظیم صورت‌جلسات بلامانع است و ممانعت از حضور نمایندگان نامزدها در شعب اخذ رأی، اماکن استقرار دستگاه شمارشگر ممنوع بوده و جرم محسوب می‌گردد و متخلف به مجازات مقرر شده در تبصره ماده (۹۳) قانون انتخابات ریاست‌جمهوری محکوم خواهد شد. مسئولین شعب اخذ رأی موظف‌اند از حضور افراد غیرمسئول در شعب اخذ رأی (افراد که در این قانون و قانون انتخابات ریاست‌جمهوری حضور آن‌ها در شعب اخذ رأی پیش‌بینی نگردیده است) جلوگیری به‌عمل آورند. تخلف از این موضوع جرم محسوب می‌گردد و متخلف به مجازات مقرر شده در ماده (۸۸) قانون انتخابات ریاست‌جمهوری محکوم خواهد شد.

تبصره ۱- در صورتی‌که تعداد نامزدهای ریاست‌جمهوری بیش از (۶) نفر باشد، هریک از نامزدها می‌توانند فقط به‌ازای هر دو شعبه اخذ رأی یک نفر نماینده معرفی کنند.

تبصره ۲- نمایندگان نامزدها باید از میان افراد داوطلب و با معرفی نامزد و یا مسئول ستاد تبلیغات هریک از نامزدها در شهرستان مربوطه به‌عنوان نماینده تام‌الاختیار نامزد، حداقل ۵ روز قبل از شروع اخذ رأی به فرماندار همان شهرستان معرفی گردند. فرمانداران موظف‌اند کارت یا معرفی‌نامه نمایندگان مذکور را حداقل ۴۸ ساعت قبل از روز اخذ رأی، تحویل مسئول ستاد تبلیغات نامزد مربوطه در آن شهرستان دهند. تخلف از این تبصره توسط فرمانداران جرم محسوب می‌گردد و متخلف به مجازات مقرر شده در ماده (۸۸) قانون انتخابات ریاست‌جمهوری محکوم خواهد شد. کلیه هزینه‌های اجرای این تبصره توسط وزارت کشور، محاسبه و نامزدها قبل از معرفی نمایندگان به تناسب تعداد نمایندگانشان پرداخت خواهند کرد.

تبصره ۳- مسئول ستاد تبلیغات هریک از نامزدها در شهرستان فردی است که یک هفته قبل از شروع رأی‌گیری کتباً از طرف نامزد مربوطه، به فرمانداری همان شهرستان معرفی می‌شود.

تبصره ۴- پرسنل نیروهای نظامی، انتظامی و اطلاعاتی نمی‌توانند از طرف هیچ نامزدی، نمایندگی یا نظارت داشته باشند.

تبصره ۵- نمایندگان نامزدها حق تبلیغ له یا علیه هیچ‌یک از نامزدها و یا دخالت در کار هیأت‌های اخذ رأی، بازرسان و ناظران شورای نگهبان را ندارند و در صورت تخلف از حوزه اخذ رأی، اخراج و برابر ماده (۸۸) قانون انتخابات ریاست‌جمهوری با آنان عمل خواهد شد.

تبصره ۶- این قانون از تاریخ تصویب لازم‌الاجراست و آن قسمت از قوانین و مقررات مغایر با این قانون لغو و بلا اثر می‌گردد. آیین‌نامه اجرایی این قانون توسط وزارت کشور، تهیه و به تصویب هیئت‌وزیران می‌رسد.

قانون فوق مشتمل بر مادمواعده و شش تبصره در جلسه علنی روز یکشنبه مورخ سی‌ام مردادماه یک‌هزار و سیصد و هفتاد و نه مجلس شورای اسلامی، تصویب و تأیید شد شورای نگهبان در مهلت مقرر در اصل نود و چهارم (۹۴) قانون اساسی و اصل نگردیده است.

آیین‌نامه اجرایی انتخابات ریاست‌جمهوری مصوب ۱۳۶۴ / ۴ / ۱۶ هیئت‌وزیران با اصلاحات بعدی [۱]

هیئت‌وزیران در جلسه مورخ ۱۳۶۴ / ۴ / ۱۶ به استناد ماده (۷) قانون انتخابات ریاست‌جمهوری اسلامی ایران مصوب ۱۳۶۴ / ۴ / ۵ / ۱۳۶۴ مجلس شورای اسلامی، آیین‌نامه اجرایی انتخابات ریاست‌جمهوری موضوع پیشنهاد شماره ۳۲۴۴ / ۲۴ / ۱۱ مورخ ۱۳۶۴ / ۴ / ۱۱ وزارت کشور را به شرح پیوست تصویب نمودند. [۲] ماده ۱- فرمانداران و بخشداران موظف‌اند در اجرای ماده (۸) قانون انتخابات ریاست‌جمهوری از آغاز انتخابات با دعوت از اعضای هیئت‌های نظارت شورای نگهبان موجبات نظارت کامل آنان را در کلیه مراحل اجرایی انتخابات فراهم نمایند.

ماده ۲- هیئت‌مرکزی نظارت منتخب شورای نگهبان می‌باید رونوشت احکام ناظر یا ناظرین خود را به ستاد انتخابات کشور، ستاد انتخابات استان‌داری، فرمانداری‌ها و بخش‌داری‌های مربوطه ارسال نمایند.

ماده ۳- فرمانداران و بخشداران باید پس از دریافت رونوشت احکام هیئت‌های نظارت از نام‌برداران برای تشکیل جلسه دعوت به عمل آورند.

ماده ۴- شرکت ناظر یا ناظرین شورای نگهبان در جلسات هیئت‌اجرایی به‌منظور نظارت بر صحت اجرای قانون انتخابات ریاست‌جمهوری بوده و عدم حضور آنان در جلسات و یا خودداری آنان از امضای صورت‌جلسات مانع از ادامه کار انتخابات نخواهد بود.

ماده ۵- هیئت‌های نظارت در صورتی‌که نتوانند شخصاً در جلسه شرکت نمایند، ضمن تنظیم صورت‌جلسه، نماینده‌ای از بین خود، انتخاب و نماینده منتخب با در دست داشتن یک نسخه از صورت‌جلسه تنظیمی در جلسه متشکله شرکت نموده و صورت‌جلسه تنظیمی را به‌منظور ضبط در سوابق انتخاباتی به فرماندار یا بخشدار محل تسلیم نماید.

ماده ۶- مراجع ذیصلاح قانونی در مورد ارسال گزارشات بازرسان (موضوع تبصره «۵» ذیل ماده (۸۰) قانون انتخابات ریاست‌جمهوری) عبارت‌اند از: شورای نگهبان، هیئت‌مرکزی نظارت و ستاد انتخابات کشور.

ماده ۷- هیئت‌های اجرایی شهرستان موظف‌اند یک نسخه از صورت‌جلسات اقدامات خود را که به ناظر یا ناظرین شورای نگهبان تسلیم می‌نمایند، به ستاد انتخابات کشور نیز ارسال دارند.

ماده ۸- در این انتخابات ملاک تبعیت بخشداران از فرمانداری‌ها، قانون تقسیمات‌کشوری جمهوری اسلامی ایران بوده و حوز‌بندی انتخابات مجلس شورای اسلامی ملاک عمل نخواهد بود.

ماده ۹- فرمانداران پس از وصول دستور وزارت‌کشور مبنی‌بر انجام انتخابات ریاست‌جمهوری، شروع برنامه انتخابات را به وزارت‌کشور، تلگراف و تلفن‌گرام و بلافاصله دستور تشکیل هیئت‌اجرایی بخش‌های تابعه را به بخشداران مربوطه ابلاغ می‌نمایند. (فرم شماره ۱ و ۲ و ۳) [۳]ماده ۱۰- [بهموجب مصوبه اصلاحی مصوب ۱/ ۲/ ۱۳۷۲ حذف شده است.] [۴]ماده ۱۱- [بهموجب مصوبه اصلاحی مصوب ۱/ ۲/ ۱۳۷۲ حذف شده است.] [۵]ماده ۱۲ (اصلاحی ۱/ ۱/ ۱۳۷۲) - فرمانداران و بخشداران پس از بررسی‌های لازم، سی (۳۰) نفر از معتمدین اقشار مختلف مردم شهرستان/ بخش را تعیین و پس از تأیید هیئت‌نظارت مربوط از اعضای اداری هیئت‌اجرایی (دادستان یا نماینده وی و رئیس ثبت‌احوال [۶]) و سی (۳۰) نفر معتمدین منتخب برای تشکیل جلسه انتخاب معتمدین اصلی و علی‌البدل هیئت‌اجرایی دعوت به عمل می‌آورند. (فرم‌های شماره ۴ و ۵ و ۶) [۷]ماده ۱۳- در شهرستان‌ها و بخش‌هایی که شورای اسلامی در آن‌ها تشکیل شده باشد، فرماندار یا بخشدار در اجرای تبصره ذیل ماده (۳۸) قانون ریاست‌جمهوری [۸]اقدام می‌نمایند. (فرم شماره ۷) [۹]ماده ۱۴ (اصلاحی ۱/ ۲/ ۱۳۷۲) - پس از حضور حداقل بیست (۲۰) نفر از معتمدین دعوت‌شده، آنان از بین خود یا خارج، هشت (۸) نفر [۱۰]را به‌عنوان معتمدین اصلی و پنج (۵) نفر را به‌عنوان معتمدین علی‌البدل اجرایی با رأی مخفی و اکثریت نسبی آرا انتخاب می‌نمایند و مراتب، صورت‌جلسه می‌شود و به امضای حاضران در جلسه می‌رسد. (فرم شماره ۸) [۱۱]تبصره- بخشداران دو نسخه از صورت‌جلسه انتخاب معتمدین هیئت‌اجرایی بخش را بلافاصله به فرمانداری و فرمانداران نیز دو نسخه از صورت‌جلسه انتخاب معتمدین هیئت‌اجرایی مرکز شهرستان را بلافاصله به ستاد انتخابات کشور ارسال می‌دارند. [۱۲] (فرم‌های شماره ۹ و ۱۰) [۱۳]ماده ۱۵- فرمانداران پس از تشکیل اولین جلسه هیئت‌اجرایی مرکز شهرستان مراتب را به ستاد انتخابات کشور اعلام می‌دارند. (فرم شماره ۸) [۱۴]ماده ۱۶- [بهموجب مصوبه اصلاحی مصوب ۱/ ۲/ ۱۳۷۲ حذف شده است.] [۱۵]ماده ۱۷- هیئت‌های اجرایی بخش‌ها بلافاصله پس از انتخاب معتمدین و تکمیل عده خود تشکیل‌جلسه داده و تعداد و محل استقرار شعب ثبت‌نام و اخذ رأی را تعیین و مراتب را صورت‌جلسه نموده و یک نسخه از آن را وسیله بخشدار برای فرماندار شهرستان جهت طرح در جلسه هیئت‌اجرایی شهرستان ارسال می‌دارند. (فرم شماره ۱۱ و ۱۲) [۱۶]ماده ۱۸- بخشداران در اجرای تصمیمات هیئت‌اجرایی نسبت‌به صدور حکم عضو رابط اقدام می‌نمایند. [۱۷]ماده ۱۹- هیئت‌اجرایی شهرستان با توجه به ماده (۴۵) قانون انتخابات ریاست‌جمهوری، پس از تعیین محل استقرار شعب ثبت‌نام و اخذ رأی در مرکز شهرستان و بخش مرکزی و بررسی و تصویب مصوبات هیئت‌های اجرایی بخش‌ها در مورد تعداد و محل شعب ثبت‌نام و اخذ رأی مبادرت به انتشار آگهی انتخابات حاوی تاریخ، ساعت برگزاری انتخابات، محل شعب ثبت‌نام و اخذ رأی، شرایط انتخاب‌کنندگان و مقررات جزایی در سراسر شهرستان می‌نماید. (فرم شماره ۱۳) [۱۸]ماده ۲۰ (اصلاحی ۱/ ۲/ ۱۳۷۲) - فرمانداران با همکاری نیروی انتظامی نسبت‌به انتشار آگهی انتخابات در سطح شهرستان اقدام می‌نمایند. (فرم شماره ۱۴) [۱۹]ماده ۲۱- در اجرای ماده (۴۶) قانون انتخابات ریاست‌جمهوری، فرمانداران موظف‌اند سه نسخه از آگهی‌های منتشره در سطح شهرستان را به ستاد انتخابات کشور و یک نسخه به ستاد انتخابات استانداری ارسال دارند. (فرم شماره ۱۵) [۲۰]ماده ۲۲- هیئت‌های اجرایی شهرستان و بخش در اجرای ماده (۴۷) قانون، نسبت‌به تنظیم صورت‌جلسه تعیین اعضای شعب ثبت‌نام و اخذ رأی اقدام می‌نمایند. (فرم شماره ۱۶) [۲۱]ماده ۲۳- بخشداران یک نسخه از صورت‌جلسه انتخاب اعضای شعب ثبت‌نام و اخذ رأی را به فرمانداری مرکز شهرستان ارسال می‌دارند. (فرم شماره ۱۷) [۲۲]ماده ۲۴- فرمانداران و بخشداران موظف‌اند با توجه به صورت‌جلسه هیئت‌اجرایی مبنی‌بر تعیین اعضای شعب ثبت‌نام و اخذ رأی نسبت‌به صدور ابلاغ آنان، اقدام و جهت تحویل صندوق و لوازم و مدارک ثبت‌نام و اخذ رأی از آنان دعوت به عمل آورند. (فرم شماره ۱۸) [۲۳]ماده ۲۵- فرمانداران و بخشداران پس از دعوت و حضور اعضای شعب ثبت‌نام و اخذ رأی، مدارک و لوازم شعبه و همچنین برگ‌های انتخاباتی را تحویل اعضای شعبه اخذ رأی نموده و پس از توجیه برنامه و روش ثبت‌نام و اخذ رأی و قرائت آرا، ترتیبی اتخاذ خواهند نمود که یک روز قبل از روز اخذ رأی، اعضای شعب ثبت‌نام و اخذ رأی به محل شعب اعزام شوند. (فرم شماره ۱۹) [۲۴]ماده ۲۶- فرمانداران می‌باید نسبت‌به صدور حکم نماینده فرماندار اقدام نمایند. (فرم شماره ۲۰) [۲۵]ماده ۲۷ (اصلاحی ۱/ ۳/ ۱۳۸۴) - فرمانداران و بخشداران به‌منظور حفاظت شعب ثبت‌نام و اخذ رأی با هماهنگی نیروی انتظامی حداقل دو نفر از مأمورین

انتظامی را ضمن صدور ابلاغ در معیت اعضای شعبه به محل شعبه ثبتنام و اخذ رأی اعزام می‌نمایند. (فرم شماره ۲۱) [۲۶] ماده ۲۸ (اصلاحی ۱/۲/۱۳۷۲) - برنامه روز اخذ رأی:

اعضای شعبه ثبتنام و اخذ رأی حداقل یک ساعت قبل از وقت مقرر در محل شعبه حاضر می‌شوند. ابتدا از بین خود نسبت به انتخاب یک نفر رئیس، یک نفر نایب‌رئیس و سه نفر منشی، اقدام و سپس صندوق اخذ رأی را در حضور نماینده هیئت نظارت بر انتخابات و نماینده فرماندار، باز و پس از حصول اطمینان از خالی بودن آن، لفاف و با مهر شعبه ثبتنام و اخذ رأی، لاکومهر و مراتب را در صورتجلسه ثبت [۲۷] و اخذ رأی در ۵ نسخه، منعکس و کار ثبتنام و اخذ رأی را به شرح مراحل پنجگانه زیر آغاز می‌نمایند. (الحاقی ۱۹/۲/۱۳۸۰) چنانچه صندوق‌های اخذ رأی به‌گونه‌ای طراحی و ساخته شده باشند که نیازی به لفاف نداشته باشند، فقط محل یا محل‌های تعیین‌شده بر روی صندوق پس از بستن آن، در مراحل مختلف برنامه روز اخذ رأی و [۲۸] محل شکاف صندوق برای انداختن رأی در پایان برنامه، با مهر انتخابات لاکومهر خواهد شد.

اول- مرحله مراجعه رأی‌دهندگان.

دوم- مرحله کنترل.

سوم- مرحله ثبتنام.

چهارم- مرحله اخذ رأی.

پنجم- مرحله تکمیل صورتجلسه. [۲۹] اول- مرحله مراجعه رأی‌دهندگان:

۱- اعضای شعبه باید کوشش کنند محل اخذ رأی حتی‌الامکان دارای درب ورودی و خروجی مجزا باشد و مأمورین انتظامی موظف‌اند طبق دستور نماینده فرماندار یا رئیس شعبه ثبتنام و اخذ رأی، از ازدحام در داخل محل اخذ رأی ممانعت نموده تا اخذ رأی در کمال آرامش انجام پذیرد.

۲- رأی‌دهندگان با در دست داشتن [۳۰] عین شناسنامه [۳۱] در محل شعبه ثبتنام و اخذ رأی حضور یافته و به‌منظور ثبتنام و دادن رأی وارد محوطه اخذ رأی می‌شوند.

دوم- مرحله کنترل:

کنترل در دو مرحله انجام می‌شود:

الف- کنترل شناسنامه: نماینده فرماندار یا رئیس شعبه یا هر یک از سه منشی شعبه ثبتنام و اخذ رأی با ملاحظه شناسنامه رأی‌دهنده موارد ذیل را مورد توجه قرار می‌دهند:

۱- شناسنامه به مهر انتخابات ریاست‌جمهوری همان مرحله ممهور نشده باشد.

۲- شناسنامه متعلق به شخص مراجعه‌کننده بوده و دارنده آن وارد سن شانزده (۱۶) سالگی [۳۲] شده باشد.

ب- کنترل انگشت: نماینده فرماندار یا رئیس شعبه و یا هر یک از سه منشی، انگشت سبابه دست رأی‌دهنده را کنترل می‌نمایند که آلوده به رنگ جوهر استامپ که احتمالاً نشان دادن رأی است، نباشد.

تبصره (الحاقی ۱/۲/۱۳۷۲) - در صورتی‌که شناسنامه مراجعه‌کننده، ممهور به مهر انتخابات جاری باشد و یا بر انگشت سبابه او اثر جوهر استامپ مشخص شده باشد، به دستور نماینده فرماندار از رأی‌دادن وی جلوگیری به عمل می‌آید.

سوم- مرحله ثبت نام:

۱- پس از انجام مرحله کنترل و حصول اطمینان از اینکه شناسنامه متعلق به مراجعه کننده بوده و واجد شرایط رأی دادن می باشد، یک نفر از منشی ها نسبت به ثبت مشخصات سجلی رأی دهنده بر اساس شناسنامه و سایر اطلاعات مورد نیاز بر روی برگ تعرفه، اقدام و پس از اخذ اثر انگشت رأی دهنده روی برگ تعرفه، آن را امضا می نماید.

۲- متصدی ثبت نام، شناسنامه رأی دهنده را به مهر انتخابات، مهیور و به وی تحویل می نماید.

۳ (الحاقی ۱۹ / ۲ / ۱۳۸۰) - چنانچه انتخابات به شیوه دستی برگزار شود، وزارت کشور می تواند به منظور گردآوری آمار و اطلاعات مربوط به رأی دهندگان از قبیل جنس، سن یا تاهل، فرم های جداگانه ای تهیه کند. نماینده فرماندار / بخشدار یا یکی از اعضای شعبه موظف اند فرم های اطلاعاتی را هنگام ثبت نام از رأی دهندگان تکمیل نمایند. این فرم ها در پایان بدون آنکه داخل صندوق اخذ رأی انداخته شوند، حسب مورد تحویل بخشدار یا فرمانداری ذی ربط خواهد شد.

چهارم- مرحله اخذ رأی:

۱- متصدی ثبت نام، برگ رأی را از محل پرفراژ (نقطه چین) از تعرفه انتخاباتی جدا نموده و به رأی دهنده تسلیم می نماید و رأی دهنده با علامت گذاری در مقابل اسم یکی از نامزدها، برگه رأی را بدون هرگونه نوشته یا علامت دیگری و بدون اینکه آن را تا نماید، داخل صندوق می اندازد. (الحاقی ۱۹ / ۲ / ۱۳۸۰) چنانچه انتخابات به شیوه دستی برگزار شود، لازم است رأی دهنده نام نامزد مورد نظر خود را در محل تعیین شده در برگ رأی بنویسد، سپس برگ رأی را تا نموده و داخل صندوق بیندازد.

۲- نماینده فرماندار و اعضای شعبه ثبت نام و اخذ رأی باید ترتیبی اتخاذ نمایند که رأی نویسی، مخفی و به صورت کاملاً آزاد و بدون اعمال نفوذ شخص دیگری انجام گیرد و هیچ یک از اعضای شعبه و نماینده فرماندار و مأمورین انتظامی و نماینده هیئت نظارت بر انتخابات و اصولاً کلیه افرادی که به نحوی از انحا در شعبه وظیفه ای به عهده دارند، حق توصیه به رأی دهنده برای انتخاب فرد به خصوصی را ندارند. [۳۳] بدیهی است در صورتی که رأی دهنده [۳۴] برای رأی دادن نیاز به فرد دیگری داشته [۳۵] باشد، باید از وجود افراد خارج از شعبه که مورد اعتماد وی باشند، استفاده نماید و اعضای شعبه نیز کنترل نمایند تا عمل خلاف قانون انجام نگیرد.

۳- نماینده هیئت نظارت بر انتخابات یا بازرسان وزارت کشور در صورت مشاهده تخلف یا اعمال نفوذ، موظف اند مراتب را به اعضای شعبه و نماینده فرماندار تذکر دهند و آنان ضمن تنظیم صورت جلسه، باید فرد یا افراد خاطی را توسط مأمورین انتظامی حاضر در شعبه تحویل مقامات قضایی دهند. [۳۶] ۴- نماینده فرماندار یا رئیس شعبه ثبت نام و اخذ رأی مراقبت خواهند نمود هیچ فرد مسلحی وارد شعبه اخذ رأی نشود. کنترل این امر توسط مأمورین انتظامی [۳۷] و در جلوی درب ورودی خواهد بود.

پنجم [۳۸]- مرحله شمارش تعرفه و تکمیل صورت جلسه:

اعضای شعبه پس از انقضای مهلت اخذ رأی و حصول اطمینان از اینکه کلیه مراجعه کنندگان، رأی خود را در صندوق های رأی انداخته و فرد دیگری برای رأی دادن در محل شعبه وجود ندارد، بلافاصله با حضور نماینده هیئت نظارت بر انتخابات و نماینده فرماندار اقدامات زیر را انجام می دهند و پس از تکمیل قسمت های دیگر صورت جلسه شعبه، کار ثبت نام و اخذ رأی را به پایان می رسانند.

۱- تعداد کل تعرفه و برگ رأی تحویلی به شعبه، تعداد تعرفه های مصرف شده، تعداد تعرفه و [۳۹] برگ رأی مصرف نشده باقی مانده را در صورت جلسه، درج و کلیه اعضا، نماینده هیئت نظارت بر انتخابات و نماینده فرماندار زیر آن را امضا می نمایند.

۲- تعرفه‌های مصرف‌شده، تعرفه و برگ رأی مصرف‌نشده باقی‌مانده را یکجا بسته‌بندی و همراه با یک نسخه از صورت‌جلسه شعبه، داخل جعبه مناسب قرار داده و با مهر شعبه لاکومهر می‌نمایند.

۳- یک نسخه دیگر از صورت‌جلسه شعبه را بدون اینکه درب صندوق اخذ رأی باز شود، از محل شکاف صندوق داخل صندوق رأی قرار داده و سپس شکاف مذکور را با پارچه، مسدود و لاکومهر می‌نمایند.

۴- نسخه سوم صورت‌جلسه تنظیمی به رئیس شعبه و نسخه چهارم به نماینده هیئت‌نظارت بر انتخابات و نسخه باقی‌مانده توسط نماینده فرماندار به هیئت‌اجرایی مربوط تحویل داده خواهد شد و صندوق یا صندوق‌های اخذ رأی، جعبه محتوی تعرفه‌ها و سایر لوازم انتخاباتی بلافاصله به‌وسیله رئیس شعبه، نماینده فرماندار و نماینده هیئت‌نظارت بر انتخابات با همراهی مأموران محافظ صندوق به مرکز شمارش آرا منتقل می‌شود.

تبصره (الحاقی ۱ / ۲ / ۱۳۷۲) - اگر در روز اخذ رأی، حوادث و اشکالات مربوطه انتخابات در محل شعبه پدید آید، مراتب در انتهای صورت‌جلسه (قسمت توضیحات) منعکس می‌شود.

ماده ۲۹ (اصلاحی ۱ / ۲ / ۱۳۷۲) - برنامه روز اخذ رأی مرحله دوم: برنامه اول اخذ رأی با رعایت نکات زیر در مرحله دوم تکرار می‌شود.

۱- شناسنامه مراجع‌کنندگان به دو مهر انتخاباتی که در جریان است، مهور نشده باشد.

۲- چنانچه شناسنامه رأی‌دهنده دارای مهر مرحله اول انتخابات باشد، به مهر مرحله دوم نیز مهور می‌شود.

۳- چنانچه شناسنامه رأی‌دهنده فاقد مهر مرحله اول انتخابات ریاست‌جمهوری باشد، هنگام رأی‌گیری مرحله دوم، دو بار به مهر مرحله دوم مهور می‌شود تا رأی‌دهنده نتواند برای بار دوم رأی دهد.

ماده ۳۰- [به‌موجب مصوبه اصلاحی مصوب ۱ / ۲ / ۱۳۷۲ حذف شده است.] [۴۰] برنامه قرائت و شمارش آرا:

ماده ۳۱ (اصلاحی ۱ / ۲ / ۱۳۷۲) - بلافاصله پس از رسیدن صندوق یا صندوق‌های رأی به محل استقرار دستگاه‌های شمارشگر، قرائت و شمارش آرا به‌شرح موارد زیر انجام می‌شود:

۱ (اصلاحی ۲۲ / ۲ / ۱۳۷۲) - درب صندوق و صندوق‌های رأی توسط هیئت‌اجرایی و با حضور رئیس شعبه، نماینده هیئت‌نظارت بر انتخابات و نماینده فرماندار و هیئت‌نظارت شهرستان، باز و از روی صورت‌جلسه داخل آن، کد شعبه و تعداد تعرفه‌های مصرف‌شده به اپراتور، اعلام و برگ‌های رأی به وی تحویل می‌شود.

تبصره (الحاقی ۱ / ۲ / ۱۳۷۲) - در شهرستان‌هایی که بیش از یک مرکز شمارش و قرائت آرا دارند، صندوق یا صندوق‌های رأی توسط نمایندگان هیئت‌اجرایی و نمایندگان هیئت‌نظارت که باید تا دو روز قبل از اخذ رأی، هیئت‌های مذکور، آنان را تعیین و به فرماندار معرفی نموده باشند، باز و کار شمارش انجام می‌شود.

۲ (اصلاحی ۲۲ / ۲ / ۱۳۷۲) - تعداد کل برگ‌های رأی داخل صندوق یا صندوق‌ها، تعداد آرای صحیح، تعداد آرای باطله مأخوذه، تعداد آرای باطله غیرمأخوذه، تعداد رأی هریک از نامزدها و جمع آرای مأخوذه (مجموع آرای صحیح به‌اضافه باطله مأخوذه) مربوطه هر شعبه توسط دستگاه، مشخص و در فرم نتیجه قرائت و شمارش آرای شعبه در پنج نسخه، ثبت و پس از تأیید و امضای آن توسط اپراتور و رئیس شعبه، نماینده هیئت‌نظارت بر انتخابات و نماینده فرماندار، تحویل رئیس شعبه می‌شود.

۳ (اصلاحی ۲۲ / ۲ / ۱۳۷۲) - رئیس شعبه با همکاری نماینده هیئت‌نظارت بر انتخابات و نماینده فرماندار، بلافاصله یک نسخه از فرم نتیجه قرائت و شمارش آرای شعبه به همراه برگ‌های رأی خوانده‌شده را داخل صندوق یا صندوق‌های رأی گذارده و درب آن را

می‌بندند و پس از لاکومهر، ضمیمه یک نسخه از فرم نتیجه قرائت و شمارش آرای شعبه، همراه با جعبه محتوی تعرفه‌ها به هیئت‌اجرایی شهرستان تحویل می‌دهد. نسخه سوم به نماینده فرماندار تحویل داده می‌شود تا به هیئت‌اجرایی بخش تحویل دهد. نسخه چهارم در اختیار نماینده هیئت‌نظارت بر انتخابات قرار می‌گیرد و نسخه باقی‌مانده نزد رئیس شعبه ثبت‌نام و اخذ رأی باقی می‌ماند. برگ‌های رأی به تفکیک آرای صحیح، باطله مأخوذه و باطله غیرمأخوذه، بسته‌بندی شده و داخل صندوق یا صندوق‌ها قرار می‌گیرد.

۴ (الحاقی ۱/ ۲/ ۱۳۷۲) - پس از پایان قرائت و شمارش آرای کلیه شعب شهرستان، هیئت‌اجرایی شهرستان با استفاده از فرم نتیجه قرائت و شمارش آرای هر یک از شعب، نتیجه کلی [۴۱] اخذ رأی شهرستان را صورت‌جلسه می‌نماید. این صورت‌جلسه باید حاوی نتیجه کلی آرا به تفکیک شهر مرکز شهرستان، بخش مرکزی و هر یک از بخش‌های تابعه باشد و به تعداد موردنیاز، تنظیم و یک نسخه آن تحویل هیئت‌نظارت شهرستان و بقیه نسخه‌ها تحویل فرماندار شود.

تبصره (الحاقی ۱/ ۲/ ۱۳۷۲) - چنانچه پس از حصول نتیجه شمارش حداقل نودوپنجاه درصد (۹۵٪) صندوق‌های رأی یک شهرستان، بقیه صندوق‌ها به علت مشکلات ناشی از صعب‌العبور بودن مسیر شعبه اخذ رأی تا مرکز شهرستان، بروز حوادث غیرمترقبه و یا بروز هرگونه مانع پیش‌بینی‌نشده دیگر به مرکز شهرستان نرسید، این امر مانع از تنظیم صورت‌جلسه نتیجه کلی شهرستان نخواهد بود، مشروط بر آنکه تعداد صندوق‌های اصل‌نشده در صورت‌جلسه قید شود.

۵ (الحاقی ۱/ ۲/ ۱۳۷۲) - پس از اتمام کار قرائت و شمارش آرا و بدست‌آوردن نتیجه کلی اخذ رأی شهرستان، درب یا درب‌های محل نگهداری صندوق‌های رأی، مسدود و با مهر انتخابات و مهر هیئت‌نظارت لاکومهر می‌شود و بلافاصله جعبه‌های محتوی تعرفه‌ها نیز به‌منظور استخراج آمار و اطلاعات موردنیاز مندرج در آن‌ها تحویل اپراتور می‌شود و پس از پایان کار، درب یا درب‌های محل نگهداری صندوق‌ها، باز و پس از قراردادن جعبه‌های محتوی تعرفه لاکومهر شده در آن، درب محل نگهداری صندوق‌ها و جعبه‌های محتوی تعرفه، بسته و لاکومهر می‌شود.

تبصره (الحاقی ۱/ ۲/ ۱۳۷۲) - درب محل نگهداری صندوق‌های رأی تا زمان وصول دستور امحای اوراق انتخاباتی باز نخواهد شد، مگر در صورت نیاز، به تشخیص هیئت‌های اجرایی و نظارت شهرستان و یا دستور وزارت کشور و با حضور هر دو هیئت‌اجرایی و نظارت شهرستان که پس از رفع نیاز، مجدداً درب یا درب‌های محل نگهداری، بسته و به‌ترتیب قبل لاکومهر می‌شود.

ماده ۳۲ (اصلاحی ۱/ ۲/ ۱۳۷۲) - فرماندار پس از دریافت صورت‌جلسه نتیجه کلی اخذ رأی شهرستان از هیئت‌اجرایی، بلافاصله نتیجه را با سریع‌ترین وسیله مخابراتی به ستاد انتخابات کشور، اعلام و پس از وصول نظریه ستاد انتخابات کشور مبنی بر انتشار آگهی نتیجه اخذ رأی شهرستان، در اجرای ماده (۸۰) قانون انتخابات ریاست‌جمهوری، نسبت به تنظیم آگهی مذکور و انتشار آن در سراسر شهرستان، اقدام و دو نسخه از صورت‌جلسه نتیجه کلی اخذ رأی شهرستان را به ستاد انتخابات کشور و به هر یک از بخش‌های تابعه نیز یک نسخه ارسال می‌نماید و نسخه آخر در بایگانی فرمانداری باقی می‌ماند.

ماده ۳۳ (اصلاحی ۱/ ۲/ ۱۳۷۲) - مسئولیت نگهداری و حفاظت مدارک انتخابات و صندوق‌های اخذ رأی تا وصول دستور امحای اوراق انتخابات به‌عهده فرماندار خواهد بود.

ماده ۳۴ - [به‌موجب مصوبه اصلاحی مصوب ۱/ ۲/ ۱۳۷۲ حذف شده است.] [۴۲] ماده ۳۵ - [به‌موجب مصوبه اصلاحی مصوب ۱/ ۲/ ۱۳۷۲ حذف شده است.] [۴۳] ماده ۳۶ (اصلاحی ۱/ ۲/ ۱۳۷۲) - در پایان مهلت قانونی (حداکثر دو روز پس از تاریخ انتشار آگهی نتیجه اخذ رأی در شهرستان) هیئت‌اجرایی شهرستان با حضور ناظر یا ناظرین شورای نگهبان تشکیل‌جلسه داده و به شکایات واصله رسیدگی می‌نماید و مراتب را در پنج (۵) نسخه صورت‌جلسه نموده و به فرماندار تسلیم می‌شود. (فرم شماره ۲۹/الف) [۴۴] [تبصره (الحاقی ۱/ ۲/ ۱۳۷۲) - در صورتی‌که تا پایان مهلت قانونی هیچ‌گونه شکایتی به هیئت‌اجرایی نرسیده باشد، مراتب عدم‌وصول شکایت نیز در پنج (۵) نسخه صورت‌جلسه و به فرماندار تسلیم می‌شود. (فرم شماره ۲۹/ب) [۴۵] ماده ۳۷ - فرماندار بلافاصله ۳ نسخه صورت‌جلسه رسیدگی به شکایات دریافتی از هیئت‌اجرایی شهرستان را به ستاد انتخابات کشور ارسال می‌دارد. (فرم شماره ۳۱) [۴۶] ماده ۳۸ - ستاد انتخابات کشور دو نسخه از صورت‌جلسات واصله موضوع ماده فوق را به هیئت‌مرکزی

نظارت بر انتخابات جهت بررسی و اعلام نظریه نهایی شورای نگهبان ارسال می‌دارد. (فرم شماره ۳۲) [۴۷] ماده ۳۹ (اصلاحی ۱/ ۱۳۷۲) - وزارت کشور پس از دریافت نظریه شورای نگهبان مبنی بر صحت برگزاری انتخابات یا توقف یا ابطال تمام یا قسمتی از انتخابات ریاست جمهوری، مراتب را به مسئولین اجرایی انتخابات ابلاغ می‌نماید. (فرم شماره ۳۳) [۴۸] ماده ۴۰ - فرمانداران پس از دریافت نظریه شورای نگهبان از طریق ستاد انتخابات کشور، بلافاصله نسبت به تنظیم صورتجلسه نهایی انتخابات ریاست جمهوری، اقدام و ضمن مخابره نتیجه نهایی، دو نسخه از آن را به ستاد انتخابات کشور ارسال می‌نمایند. (فرم شماره ۳۴ و ۳۵) [۴۹] ماده ۴۱ - فرمانداران سراسر کشور پس از وصول دستور وزارت کشور مبنی بر امحای آرا و اوراق انتخابات ریاست جمهوری، با حضور اعضای هیئت اجرایی و حتی‌المکان هیئت نظارت بر انتخابات شهرستان نسبت به امحای آرا و اوراق مصرف شده انتخابات شهرستان به‌نحو مقتضی، اقدام و مراتب را صورتجلسه و دو نسخه آن را به ستاد انتخابات کشور ارسال می‌دارد. (فرم شماره ۳۷ و ۳۸)

ماده ۴۲ (الحاقی ۱/ ۱۳۷۲) - چنانچه در خارج از کشور و یا در همه یا تعدادی از شهرستان‌های یک استان که با توجه به امکانات و یا هر دلیل دیگر، قرائت و شمارش آرا با دستگاه شمارشگر مقدور و میسر نباشد، کار قرائت و شمارش آرا با دست، با رعایت مواد زیر انجام می‌شود.

۱- کلیه اصلاحات به عمل آمده در مواد (۱) الی (۲۷) آیین‌نامه، معتبر و ملاک عمل است.

۲- در ماده (۲۸)، اصلاحات به عمل آمده در مراحل اول الی چهارم کلاً معتبر و ملاک عمل است ولی مراحل پنجم و ششم این ماده به وضعیت قبل از اصلاح، معتبر و ملاک عمل خواهد بود؛ مشروط بر آنکه اصلاحات به عمل آمده در مواد (۲۵) و (۲۶) و (۲۷) و (۲۸) قانون انتخابات ریاست جمهوری اسلامی ایران رعایت شود.

۳- مواد (۲۹) [۵۰]، (۳۰) [۵۱]، (۳۱) [۵۲]، (۳۲) [۵۳]، (۳۳) [۵۴]، (۳۴) [۵۵] و (۳۵) [۵۶] آیین‌نامه بدون اصلاحات و به وضعیت قبل معتبر و ملاک عمل می‌باشد.

ماده ۴۳ (الحاقی ۱/ ۱۳۷۲) - حذف، تغییر و یا اصلاح فرم‌های مربوط به این آیین‌نامه و یا الحاق فرم‌های جدید مورد نیاز به آن، پس از تصویب وزیر کشور قابل اجرا است.

پی نوشت‌ها:

[۱]- این آیین‌نامه در چهار نوبت در تاریخ‌های ۱/ ۱۳۷۲، ۲۲/ ۲/ ۱۳۷۲، ۱۹/ ۲/ ۱۳۸۰ و ۱۸/ ۳/ ۱۳۸۴ اصلاح شده است که این اصلاحات در متن اعمال شده است.

[۲]- عبارات این بند در روزنامه رسمی کشور نیامده، اما در مجموعه‌های منتشر شده رسمی قوانین و مقررات آمده است.

[۳]- در مصوبه هیئت وزیران، «فرم شماره ۱ و ۲» به‌عنوان فرم‌های مربوط به این ماده آمده است لکن براساس ماده (۴۳) این آیین‌نامه و به‌موجب تغییرات مصوب وزیر کشور، «فرم شماره ۱ و ۲ و ۳» به‌عنوان فرم‌های مربوط به این ماده تعیین شده است.

[۴]- ماده ۱۰ (محذوف) - فرمانداران و بخشداران پس از ارسال تلگراف و تلفن‌گرام مبنی بر اعلام شروع انتخابات در اجرای ماده (۳۸) قانون انتخابات ریاست جمهوری، برای تشکیل هیئت اجرایی شهرستان و بخش از اعضای اداری هیئت سریعاً دعوت به عمل می‌آورند. (فرم شماره ۳)

[۵]- ماده ۱۱ (محذوف) - فرمانداران و بخشداران براساس دعوت‌نامه در ساعت مقرر جلسه مشورتی را با حضور اعضای اداری هیئت اجرایی تشکیل داده و پس از تبادل نظر ۳۰ نفر از معتمدین اقشار مختلف مردم مرکز بخش/ شهرستان و بخش مرکزی را تعیین و مراتب را صورتجلسه می‌نمایند. (فرم شماره ۴)

[۶]- به موجب ماده (۳۸) اصلاحی ۱۳۹۱ / ۱۰ / ۲۶ قانون انتخابات ریاست جمهوری اسلامی ایران، رئیس دادگستری یا نماینده وی نیز به اعضای هیئت اجرایی انتخابات شهرستان افزوده شده است.

[۷]- عبارت «(فرم‌های شماره ۴ و ۵ و ۶)» در ماده (۱۲) اصلاحی وجود ندارد، لکن از آنجاکه براساس ماده (۴۳) این آیین‌نامه و به موجب تغییرات مصوب وزیر کشور، «فرم‌های شماره ۴ و ۵ و ۶» به عنوان فرم‌های مربوطه این ماده تعیین شده است، این عبارت به ماده (۱۲) اصلاحی افزوده شد.

[۸]- منظور، تبصره «۱» ماده (۳۸) «قانون انتخابات ریاست جمهوری اسلامی ایران» مصوب ۱۳۶۴ / ۴ / ۵ است.

[۹]- در مصوبه هیئت وزیران، «فرم شماره ۶» به عنوان فرم مربوطه این ماده آمده است لکن براساس ماده (۴۳) این آیین‌نامه و به موجب تغییرات مصوب وزیر کشور، «فرم شماره ۷» به عنوان فرم مربوطه این ماده تعیین شده است.

[۱۰]- به موجب ماده (۳۹) اصلاحی ۱۳۹۱ / ۱۰ / ۲۶ قانون انتخابات ریاست جمهوری اسلامی ایران، تعداد معتمدان اصلی از «هشت نفر» به «نه نفر» تغییر کرده است.

[۱۱]- عبارت «(فرم شماره ۸)» در ماده (۱۴) اصلاحی وجود ندارد، لکن از آنجاکه براساس ماده (۴۳) این آیین‌نامه و به موجب تغییرات مصوب وزیر کشور، «فرم شماره ۸» به عنوان فرم مربوطه این ماده تعیین شده است، این عبارت به ماده (۱۴) اصلاحی افزوده شد.

[۱۲]- این تبصره در روزنامه رسمی کشور نیامده، اما در مجموعه‌های منتشرشده رسمی قوانین و مقررات آمده است.

[۱۳]- عبارت «(فرم‌های شماره ۹ و ۱۰)» در تبصره ماده (۱۴) اصلاحی وجود ندارد، لکن از آنجاکه براساس ماده (۴۳) این آیین‌نامه و به موجب تغییرات مصوب وزیر کشور، «فرم‌های شماره ۹ و ۱۰» به عنوان فرم‌های مربوطه این تبصره تعیین شده است، این عبارت به تبصره ماده (۱۴) اصلاحی افزوده شد.

[۱۴]- در مصوبه هیئت وزیران، «فرم شماره ۱۰» به عنوان فرم مربوطه این ماده آمده است، لکن براساس ماده (۴۳) این آیین‌نامه و به موجب تغییرات مصوب وزیر کشور، «فرم شماره ۸» به عنوان فرم مربوطه این ماده تعیین شده است.

[۱۵]- ماده ۱۶ (محذوف) - بخشداران پس از وصول دستور فرماندار مبنی بر تشکیل هیئت اجرایی از اعضای اداری هیئت اجرایی بخش دعوت به عمل می‌آورند. (فرم شماره ۳)

[۱۶]- در مصوبه هیئت وزیران، «فرم شماره ۱۱ و ۱۳» به عنوان فرم‌های مربوطه این ماده آمده است، لکن براساس ماده (۴۳) این آیین‌نامه و به موجب تغییرات مصوب وزیر کشور، «فرم شماره ۱۱ و ۱۲» به عنوان فرم‌های مربوطه این ماده تعیین شده است.

[۱۷]- در مصوبه هیئت وزیران، «فرم شماره ۱۲» به عنوان فرم مربوطه این ماده آمده است، لکن براساس ماده (۴۳) این آیین‌نامه و به موجب تغییرات مصوب وزیر کشور، هیچ فرمی به عنوان فرم مربوطه این ماده تعیین نشده است.

[۱۸]- در مصوبه هیئت وزیران، «فرم شماره ۱۴» به عنوان فرم مربوطه این ماده آمده است، لکن براساس ماده (۴۳) این آیین‌نامه و به موجب تغییرات مصوب وزیر کشور، «فرم شماره ۱۳» به عنوان فرم مربوطه این ماده تعیین شده است.

[۱۹]- در مصوبه هیئت وزیران، «فرم شماره ۱۵» به عنوان فرم مربوطه این ماده آمده است، لکن براساس ماده (۴۳) این آیین‌نامه و به موجب تغییرات مصوب وزیر کشور، «فرم شماره ۱۴» به عنوان فرم مربوطه این ماده تعیین شده است.

[۲۰]-در مصوبه هیئت‌وزیران، «فرم شماره ۱۶» به‌عنوان فرم مربوطه این ماده آمده است، لکن براساس ماده (۴۳) این آیین‌نامه و به‌موجب تغییرات مصوب وزیرکشور، «فرم شماره ۱۵» به‌عنوان فرم مربوطه این ماده تعیین شده است.

[۲۱]-در مصوبه هیئت‌وزیران، «فرم شماره ۱۷» به‌عنوان فرم مربوطه این ماده آمده است، لکن براساس ماده (۴۳) این آیین‌نامه و به‌موجب تغییرات مصوب وزیرکشور، «فرم شماره ۱۶» به‌عنوان فرم مربوطه این ماده تعیین شده است.

[۲۲]-در مصوبه هیئت‌وزیران، «فرم شماره ۱۸» به‌عنوان فرم مربوطه این ماده آمده است، لکن براساس ماده (۴۳) این آیین‌نامه و به‌موجب تغییرات مصوب وزیرکشور، «فرم شماره ۱۷» به‌عنوان فرم مربوطه این ماده تعیین شده است.

[۲۳]-در مصوبه هیئت‌وزیران، «فرم شماره ۱۹» به‌عنوان فرم مربوطه این ماده آمده است، لکن براساس ماده (۴۳) این آیین‌نامه و به‌موجب تغییرات مصوب وزیرکشور، «فرم شماره ۱۸» به‌عنوان فرم مربوطه این ماده تعیین شده است.

[۲۴]-در مصوبه هیئت‌وزیران، «فرم شماره ۲۰» به‌عنوان فرم مربوطه این ماده آمده است، لکن براساس ماده (۴۳) این آیین‌نامه و به‌موجب تغییرات مصوب وزیرکشور، «فرم شماره ۱۹» به‌عنوان فرم مربوطه این ماده تعیین شده است.

[۲۵]-در مصوبه هیئت‌وزیران، «فرم شماره ۲۱» به‌عنوان فرم مربوطه این ماده آمده است، لکن براساس ماده (۴۳) این آیین‌نامه و به‌موجب تغییرات مصوب وزیرکشور، «فرم شماره ۲۰» به‌عنوان فرم مربوطه این ماده تعیین شده است.

[۲۶]-در مصوبه هیئت‌وزیران، «فرم شماره ۲۲» به‌عنوان فرم مربوطه این ماده آمده است، لکن براساس ماده (۴۳) این آیین‌نامه و به‌موجب تغییرات مصوب وزیرکشور، «فرم شماره ۲۱» به‌عنوان فرم مربوطه این ماده تعیین شده است.

[۲۷]-به‌منظر می‌رسد در اینجا به‌جای «ثبت» باید «ثبت‌نام» بیاید.

- [۲۸]حرف «و» در روزنامه‌رسمی کشور نیامده است، اما در مجموعه‌های منتشرشده رسمی قوانین و مقررات آمده است.

[۲۹]-تعداد مراحل، اصلاحی ۱/۲ / ۱۳۷۲ است.

[۳۰]-کلمه «داشتن» در روزنامه‌رسمی کشور نیامده، اما در مجموعه‌های منتشرشده رسمی قوانین و مقررات آمده است.

[۳۱]-به‌موجب ماده (۱۹) قانون انتخابات ریاست‌جمهوری اسلامی ایران، اصلاحی ۲۰/۳ / ۱۳۹۲، ارائه «شماره ملی» نیز لازم است.

[۳۲]-به‌موجب بند «۲» ماده (۳۶) قانون انتخابات ریاست‌جمهوری اسلامی ایران، اصلاحی ۱۲/۱۰ / ۱۳۸۵، حداقل سن انتخاب‌کنندگان به هجده سال تمام اصلاح شده است.

[۳۳]-عبارت «برای انتخاب فرد به‌خصوصی را ندارند» در روزنامه‌رسمی کشور نیامده، اما در مجموعه‌های منتشرشده رسمی قوانین و مقررات آمده است.

[۳۴]-عبارت «بدیهی است در صورتی‌که رأی‌دهنده» در روزنامه‌رسمی کشور نیامده، اما در مجموعه‌های منتشرشده رسمی قوانین و مقررات آمده است.

[۳۵]-کلمه «داشته» در روزنامه‌رسمی کشور نیامده، اما در مجموعه‌های منتشرشده رسمی قوانین و مقررات آمده است.

[۳۶]- عبارت «حاضر در شعبه تحویل مقامات قضایی دهند» در روزنامه رسمی کشور نیامده، اما در مجموعه‌های منتشرشده قوانین و مقررات آمده است.

[۳۷]- عبارت «۴- نماینده فرماندار یا رئیس شعبه ثبت‌نام و اخذ رأی مراقبت خواهند نمود هیچ فرد مسلحی وارد شعبه اخذ رأی نشود. کنترل این امر توسط مأمورین انتظامی» در روزنامه رسمی کشور نیامده، اما در مجموعه‌های منتشرشده رسمی قوانین و مقررات آمده است.

[۳۸]- با توجه به اینکه مطابق ماده (۴۲) این آیین‌نامه «چنانچه در خارج از کشور و یا در همه یا تعدادی از شهرستان‌های یک استان که با توجه به امکانات و یا هر دلیل دیگر، قرائت و شمارش آرا با دستگاه شمارشگر مقذور و میسر نباشد، در ماده (۲۸)، مراحل پنجم و ششم این ماده به وضعیت قبل از اصلاح، معتبر و ملاک عمل خواهد بود»، احکام این مراحل پیش از اصلاح به شرح ذیل آورده می‌شود:

پنجم (محذوف) - مرحله قرائت و شمارش آرا

۱- اعضای شعبه پس از انقضای ساعات اخذ رأی در صورت حصول اطمینان از اینکه کلیه مراجعه‌کنندگان رأی خود را در صندوق‌های رأی، انداخته و فرد دیگری برای رأی‌دادن در محل شعبه حضور ندارد، بلافاصله پس از شمارش برگ‌های تعرفه و درج آن در صورت‌جلسه با حضور محافظان صندوق و نماینده هیئت‌نظارت بر انتخابات و نماینده فرماندار، شمارش و قرائت آرا را آغاز می‌نمایند.

۲- ترتیب شمارش و قرائت آرا به این صورت است که ابتدا رئیس یا نایب‌رئیس شعبه اخذ رأی با همکاری یکی از منشی‌ها، تعرفه‌ها را شمارش نموده، سپس لاکومر درب صندوق اخذ رأی را باز کرده و تعداد آرای داخل صندوق را بدون اینکه قرائت شود، برگ‌شماری و با تعداد برگ تعرفه‌ها تطبیق داده و به یکی از دو حالت زیر عمل می‌نمایند:

الف- چنانچه تعداد اوراق رأی داخل صندوق بیشتر از تعداد تعرفه‌ها باشد، اوراق اضافی از مجموع برگ آرا، بدون آنکه خوانده شود، برداشته و با رنگ قرمز جمله (باطل شد) را بر روی آن قید و باطل نموده و در صورت‌جلسه اخذ رأی نیز درج و در پایان، ضمیمه صورت‌جلسه می‌نمایند.

ب- در صورتی که تعداد برگ‌های رأی داخل صندوق، مساوی یا کمتر از تعداد تعرفه‌ها باشد، مراتب در صورت‌جلسه درج می‌شود.

۳- پس از اینکه شمارش آرا به ترتیب مذکور در فوق انجام شد، قرائت آرا، شروع و مواد (۲۵) و (۲۶) قانون و تبصره‌های ذیل آن‌ها با تأیید هیئت‌نظارت بر انتخابات یا نماینده آنان اجرا خواهد شد.

ششم (منسوخ) - مرحله تنظیم صورت‌جلسه

پس از خاتمه شمارش و قرائت آرا، صورت‌جلسه ثبت‌نام و اخذ رأی شعبه که به ضمیمه دستورالعمل اجرایی از طرف وزارت کشور ارسال شده است، در پنج نسخه، تنظیم و سپس تعداد رأی هریک از دارندگان رأی در پشت برگ صورت‌جلسه در فرم مخصوص (فرم نتایج آرا) قید می‌شود. صورت‌جلسه پس از تنظیم به امضای نماینده فرماندار و اعضای شعبه ثبت‌نام و اخذ رأی و محافظان صندوق و نماینده هیئت‌نظارت بر انتخابات می‌رسد و بلافاصله کلیه اوراق و مدارک انتخاباتی و یک نسخه صورت‌جلسه مذکور را داخل صندوق رأی قرار داده، پس از انجام لاکومر مجدد صندوق (صندوق‌ها)، اعضای شعبه ثبت‌نام و اخذ رأی به اتفاق نماینده فرماندار در معیت مأمورین انتظامی، صندوق (صندوق‌های) رأی را به همراه دو نسخه از صورت‌جلسه شعبه اخذ رأی و سایر مدارک رسماً تحویل هیئت‌اجرایی می‌دهند. ضمناً ناظر و رئیس شعبه ثبت‌نام و اخذ رأی هرکدام یک نسخه از صورت‌جلسه مذکور را دریافت می‌نمایند. (فرم شماره ۲۳)

اگر در روز اخذ رأی در مورد انتخابات اشکالاتی پدید آید، مراتب در قسمت انتهای صورتجلسه، ذکر و به امضای اعضای شعبه و نماینده فرماندار و محافظان صندوق و نماینده هیئت نظارت بر انتخابات می‌رسد.

توجه:

تعداد رأی دارندگان رأی فقط در فرم نتایج آرای انتخابات ریاست جمهوری که در پشت برگ صورتجلسه مندرج است، قید می‌شود. (فرم شماره ۲۳)

[۳۹]- عبارت «برگ رأی تحویلی به شعبه، تعداد تعرفه‌های مصرف‌شده، تعداد تعرفه و «در روزنامه رسمی کشور نیامده، اما در مجموعه‌های منتشرشده رسمی قوانین و مقررات آمده است.

[۴۰]- ماده ۳۰ (محدوف) - هیئت‌های اجرایی بخش‌ها به استثنای بخش مرکزی و مرکز شهرستان، بلافاصله پس از دریافت صندوق‌های آرا و مدارک و صورتجلسات شعبه ثبت‌نام و اخذ رأی انتخابات، نسبت به تنظیم صورتجلسه جمع آرای شعب مربوطه در حضور ناظر یا ناظرین شورای نگهبان در پنج نسخه اقدام نموده و مدارک و لوازم و صندوق‌ها را به همراه دو نسخه از صورتجلسه تنظیمی برای اعلام و ارسال به مرکز شهرستان تحویل بخشدار می‌دهند. (فرم شماره ۲۴ و ۲۵)

[۴۱]- این واژه به اشتباه در روزنامه رسمی کشور به صورت «کلیه» آمده است.

[۴۲]- ماده ۳۴ (محدوف) - فرمانداران پس از دریافت صورتجلسات قرائت آرای بخش‌های تابعه، کلیه مدارک و لوازم و صندوق‌های مربوطه را در اسرع وقت به هیئت اجرایی مرکز شهرستان تحویل نموده و هیئت اجرایی مرکز شهرستان سریعاً اقدام می‌نمایند. (فرم شماره ۲۸)

[۴۳]- ماده ۳۵ (محدوف) - فرمانداران پس از دریافت صورتجلسه انتخابات از هیئت اجرایی شهرستان، ضمن رعایت ماده (۸۰) قانون انتخابات ریاست جمهوری و ارسال دو نسخه از صورتجلسه مذکور به ستاد انتخابات کشور و همچنین وصول نظریه مجدد ستاد انتخابات کشور، نسبت به تنظیم آگهی نتیجه انتخابات و انتشار آن در سراسر شهرستان اقدام می‌نمایند. (فرم شماره ۲۹ و ۳۰)

[۴۴]- عبارت «(فرم شماره ۲۹/الف)» در ماده (۳۶) اصلاحی وجود ندارد، لکن از آنجاکه براساس ماده (۴۳) این آیین‌نامه و به موجب تغییرات مصوب وزیر کشور، «فرم شماره ۲۹/الف» به عنوان فرم مربوطه این ماده تعیین شده است، این عبارت به ماده (۳۶) اصلاحی افزوده شد.

[۴۵]- عبارت «(فرم شماره ۲۹/ب)» در تبصره الحاقی ماده (۳۶) وجود ندارد، لکن از آنجاکه براساس ماده (۴۳) این آیین‌نامه و به موجب تغییرات مصوب وزیر کشور، «فرم شماره ۲۹/ب» به عنوان فرم مربوطه این تبصره تعیین شده است، این عبارت به تبصره الحاقی ماده (۳۶) افزوده شد.

[۴۶]- در مصوبه هیئت وزیران، «فرم شماره ۳۳» به عنوان فرم مربوطه این ماده آمده است، لکن براساس ماده (۴۳) این آیین‌نامه و به موجب تغییرات مصوب وزیر کشور، «فرم شماره ۳۱» به عنوان فرم مربوطه این ماده تعیین شده است.

[۴۷]- عبارت «(فرم شماره ۳۲)» در ماده (۳۸) وجود ندارد، لکن از آنجاکه فرم شماره ۳۲، فرم مربوطه این ماده است، این عبارت در انتهای این ماده آورده شد.

[۴۸]- عبارت «(فرم شماره ۳۳)» در ماده (۳۹) وجود ندارد، لکن از آنجاکه فرم شماره ۳۳، فرم مربوطه این ماده است، این عبارت در انتهای این ماده آورده شد.

[۴۹]-در مصوبه هیئت‌وزیران، «فرم شماره ۳۴ و ۳۵ و ۳۶» به‌عنوان فرم‌های مربوطه این ماده آمده است لکن براساس ماده (۴۳) این آیین‌نامه و به‌موجب تغییرات مصوب وزیرکشور، «فرم شماره ۳۴ و ۳۵» به‌عنوان فرم‌های مربوطه این ماده تعیین شده است.

[۵۰]-به پاورقی ذیل ماده (۲۹) مراجعه کنید.

[۵۱]-به پاورقی ذیل ماده (۳۰) مراجعه کنید.

[۵۲]-ماده ۳۱ (منسوخ) - بخشداران سراسر کشور به‌استثنای بخش مرکزی و مرکز شهرستان موظف‌اند در اسرع وقت کلیه مدارک و صندوق‌های اخذ رأی به‌انضمام صورت‌جلسه اخذ رأی هیئت‌اجرایی بخش را جهت تحویل به هیئت‌اجرایی مرکز شهرستان به فرمانداری مرکز شهرستان ارسال نمایند. (فرم شماره ۲۶)

[۵۳]-ماده ۳۲ (منسوخ) - فرمانداران پس از وصول نتایج اخذ رأی بخش‌های تابعه مکلف‌اند در اسرع وقت نتیجه کلی انتخابات شهرستان را به‌ترتیب تعداد آراء، تنظیم و به ستاد انتخابات کشور وسیله تلفن‌گرام و تلگراف گزارش نمایند (فرم شماره ۲۷)

[۵۴]-ماده ۳۳ (منسوخ) - مسئولیت نگهداری و حفاظت مدارک انتخابات و صندوق‌های اخذ رأی تا تحویل به هیئت‌اجرایی شهرستان به‌عهده بخشدار است.

[۵۵]-به پاورقی ذیل ماده (۳۴) مراجعه کنید.

[۵۶]-به پاورقی ذیل ماده (۳۵) مراجعه کنید.

آیین‌نامه اجرایی قانون حضور نمایندگان نامزدهای ریاست‌جمهوری در شعب اخذ رأی مصوب ۱۳۸۰/۲/۱۶ هیئت‌وزیران

هیئت‌وزیران در جلسه مورخ ۱۳۸۰/۲/۱۶ بنا به پیشنهاد شماره ۴۴/۴/۱/۲۲۳۴ مورخ ۱۳۷۹/۱۰/۳ وزارت‌کشور و به استناد تبصره «۶» ماده‌احده قانون حضور نمایندگان نامزدهای ریاست‌جمهوری در شعب اخذ رأی، مصوب ۱۳۷۹، آیین‌نامه اجرایی قانون یادشده را به‌شرح زیر تصویب نمود:

ماده ۱- از زمان انتشار اسامی نامزدها تا پنج روز قبل از شروع اخذ رأی، هریک از نامزدها به تنهایی یا چند نامزد به‌صورت مشترک می‌توانند نمایندگان خود را به هیئت‌های اجرایی شهرستان/بخش محل استقرار دستگاه‌های شمارشگر، شعب ثبت‌نام و اخذ رأی (ثابت و سیار) به فرمانداری همان شهرستان معرفی نمایند.

ماده ۲- از زمان انتشار اسامی نامزدها تا یک هفته قبل از شروع اخذ رأی، هریک از نامزدهای ریاست‌جمهوری در‌صورت تمایل به داشتن ستاد تبلیغاتی موظف است مسئول ستاد تبلیغات انتخاباتی خود را در شهرستان به‌صورت کتبی به فرمانداری شهرستان معرفی نماید.

ماده ۳- در صورتی که نامزدهای ریاست جمهوری، مسئولان ستادهای انتخابات خود را در شهرستان همراه با نمونه امضا و تقویض اختیار به فرمانداری معرفی کرده باشند، مسئولان ستادها می‌توانند نسبت به معرفی نمایندگان نامزدهای مربوط در محل‌های قیدشده در ماده (۱) این آیین‌نامه اقدام نمایند.

ماده ۴- فرماندار/ بخشدار موظف است ساعت و تاریخ تشکیل جلسات هیئت اجرایی شهرستان/ بخش را به اطلاع نمایندگان نامزدها در هیئت اجرایی برساند.

ماده ۵- عدم حضور نمایندگان نامزدها در محل‌های قیدشده در ماده (۱) این آیین‌نامه، مانع ادامه روند اجرایی انتخابات نیست.

ماده ۶- نمایندگان نامزدها و مسئولان ستادهای انتخابات آنها در صورت مشاهده تخلف، گزارش خود را به صورت کتبی به ناظران شورای نگهبان و هیئت نظارت شهرستان، استان و ستاد انتخابات کشور اعلام می‌کنند. ناظران و هیئت‌های یادشده و ستاد انتخابات کشور موظف‌اند گزارش‌های دریافتی را قبل از اتمام مهلت رسیدگی به شکایات (حداکثر سه روز پس از اعلام نتایج انتخابات) در اختیار هیئت اجرایی شهرستان مربوط قرار دهند تا در جلسه مشترک هیئت اجرایی و ناظران شورای نگهبان رسیدگی شود. پس از اتمام مهلت یادشده، گزارش‌های دریافتی به شورای نگهبان ارسال می‌شود.

ماده ۷- کارت یا معرفی‌نامه نمایندگان نامزدها باید شامل مشخصات کامل نماینده و امضای فرماندار و مهر فرمانداری باشد.

ماده ۸- کارت یا معرفی‌نامه نمایندگان نامزدها توسط وزارت کشور، تهیه و در اختیار فرمانداری‌ها قرار می‌گیرد تا پس از وصول هزینه صدور به نمایندگان نامزدها تحویل داده شود. هزینه یادشده توسط وزارت کشور به شرح زیر محاسبه می‌شود و نامزد یا مسئول ستاد انتخابات وی موظف است مبلغ آن را به عنوان درآمدهای عمومی دولت به حساب خزانه، واریز و رسید آن را به فرمانداری ارائه نماید.

کل مبلغ هزینه‌شده برای واریز به حساب خزانه = تعداد نماینده معرفی شده \times هزینه خدمات صدور و ارائه یک کارت یا معرفی‌نامه حداکثر برابر با مبلغ تمام‌شده یک کارت یا معرفی‌نامه + هزینه چاپ یک کارت یا معرفی‌نامه

تبصره- تأمین نیازهای مورد تقاضای هریک از نمایندگان نامزدها و مسئولان ستادهای انتخاباتی وی به عهده نامزد مربوط می‌باشد و وزارت کشور از این بابت هیچ‌گونه تکلیفی بر عهده ندارد.

ماده ۹- نامزدها می‌توانند برای حضور در بیش از یک شعبه اخذ رأی، یک نماینده معرفی کنند ولی عدم حضور وی مانع از شمارش آرا و سایر اقدامات قانونی نیست.